

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း
 သွေးထိုးလုံဆော်မှုဆိုင်ရာ
 တရားခံရှေ့နေလက်စွဲ

DEFENCE LAWYERS' TOOLKIT
INCITEMENT
CASES IN MYANMAR

FREE လွတ်လပ်သော
 EXPRESSION ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း
 MYANMAR မြန်မာ

လှုံ့ဆော်မှုနှင့်ပတ်သက်သော နိုင်ငံတကာဥပဒေ	
International law on incitement	3
မြန်မာနိုင်ငံနှင့်လှုံ့ဆော်မှု	
Incitement in Myanmar	8
ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းခံရစဉ် သင့်တွင်ရှိသော အခွင့်အရေးများ	
Your rights when detained and arrested.....	22
တရားစွဲဆိုသည့်စံနှုန်းများ	
Charging standards	25
စွဲချက်တင်ခံရစဉ်နှင့်အမှုကြားနာစဉ် သင်၏ အခွင့်အရေးများ	
Your rights when charged and in trial	26
သင့်ရှေ့နေ၏အခွင့်အရေး	
Your lawyer's rights	31
အထွေထွေ တရားရေးဆိုင်ရာ ခုခံချေပရေးဗျူဟာများ	
General legal defence strategies	32
လှုံ့ဆော်မှုနှင့်အထူးသက်ဆိုင်သော တရားရေးဆိုင်ရာ ခုခံကာကွယ်ခြင်းဗျူဟာများ	
Legal defence strategies specific to incitement.....	39

နိဒါန်း

Introduction

ရာနှင့်ချီသော အပြစ်မဲ့သတင်းထောက်များ၊ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ Facebook အသုံးပြုသူများ၊ ဆန္ဒထုတ်ဖော်သူများနှင့် နိုင်ငံရေးသမားများသည် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ကျင့်သုံး၍ စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်ခြင်းကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သွေးထိုးလှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ (လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ) ဥပဒေများအရ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။

ဤလှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ လက်စွဲကို အမြစ်တွယ်နေသော မြန်မာနိုင်ငံ၏ မတရားသည့် တရားရေးစနစ်ကို တစ်လှမ်းခြင်း ခုခံတွန်းလှန်နေမှု၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် တရားခံများ (တရားစွဲဆိုခံရသူများ)၊ ရှေ့နေများနှင့် ၎င်းတို့ကိုထောက်ခံသော အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများက လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ စွပ်စွဲချက်များမှ မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်နိုင်အောင် အားပေးကူညီရန် ရည်ရွယ်ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်သည်။

သွေးထိုးလှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာလက်စွဲတွင် (၁) သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများ၊ (၂) မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေနှင့် ဥပဒေများ၊ (၃) ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် တရားစွဲဆိုခြင်းခံရပါက သင့်တွင်ရှိသော အခွင့်အရေးများနှင့် ရွေးချယ်စရာများ၊ (၄) ဖြစ်နိုင်ခြေ ဥပဒေအရ ခုခံချေပရေး ဗျူဟာများ စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သော လမ်းညွှန်ချက်များ ပါဝင်သည်။ စာမျက်နှာ တစ်ခုစီတိုင်းကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားထားပြီး ပိုမိုလေ့လာနိုင်ရန်နှင့် အခြားသူများနှင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုရာတွင် အထောက်အကူဖြစ်စေရန် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်လည်း ထပ်မံဖော်ပြထားသည်။

Hundreds of innocent journalists, human rights defenders, activists, Facebook users, protesters, and politicians have been arrested, charged, and sentenced under Myanmar’s incitement laws for exercising their right to freedom of expression and opposing the coup.

The Incitement Toolkit empowers defendants, lawyers, and their civil society supporters to defend themselves against allegations of incitement as part of an incremental resistance against Myanmar’s deeply unjust legal system.

The Incitement Toolkit includes guidance on: 1) relevant international standards; 2) the situation and laws in Myanmar; 3) your rights and options when detained, arrested, or charged; 4) potential legal defence strategies. Each page is written in Myanmar but repeated in English to enable you to research further and communicate with different audiences too.

လှုံ့ဆော်မှုနှင့်ပတ်သက်သော နိုင်ငံတကာဥပဒေ

International law on incitement

လှုံ့ဆော်မှုဆိုသည်မှာ အခြားသူတစ်ဦးကို ရာဇဝတ်မှု (ပြစ်မှု) ကျူးလွန်စေရန် အားပေးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ အတိအကျဆိုရလျှင် ပြစ်မှုတစ်ခုဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်၍ ပြုလုပ်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုပုံစံ တစ်မျိုးဖြစ်ပြီး အဆိုပါပြစ်မှု ဖြစ်အောင်တွန်းပို့ပေးသည့် အမှန်တကယ် ဖြစ်စေနိုင်သော အလားအလာများသည့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှု ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤလုပ်ရပ်သည် ပူးပေါင်းကြံစည်ခြင်း (အားပေးကူညီခြင်း) နှင့် သက်ဆိုင်ပြီး သွေးထိုးလှုံ့ဆော်သူကို ကြိရာပါတစ်ဦးအဖြစ် ဆက်ဆံလေ့ရှိသည်။

လှုံ့ဆော်မှုကို တစ်ခါတစ်ရံ မြန်မာဥပဒေများတွင် “သွေးထိုးခြင်း”၊ “စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်း”၊ “ သို့မဟုတ် “နှိုးဆွခြင်း” ဟု ရည်ညွှန်း ဖော်ပြလေ့ရှိပြီး ၎င်းတို့ကို လူသိရှင်ကြားဖြစ်စေ၊ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးသီးသန့်နေရာများတွင်ဖြစ်စေ တိုက်ရိုက်နှင့် ပေါ်ပေါ်ထင်ထင်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ ဖြစ်စေ ကျူးလွန်နိုင်သည်။

လှုံ့ဆော်မှုတွင် အစုအဖွဲ့နှစ်ခုပါဝင်ပြီး ပထမအစုအဖွဲ့ သို့မဟုတ် ဟောပြောသူသည် တစ်စုံတစ်ရာ ဆောင်ရွက်ရန် ဆန္ဒရှိသော ဒုတိယ အစုအဖွဲ့ သို့မဟုတ် နားထောင်သူတစ်ဦး သို့မဟုတ် နားထောင်သူလူတစ်စု ထံမှ တုန့်ပြန်မှုထွက်ပေါ်လာအောင် အားပေးရန် ကြိုးစား သည်။

ကနဦးပြစ်မှု

လှုံ့ဆော်မှုသည် “ကနဦးပြစ်မှု” ဖြစ်ပြီး လက်ရှိမဖြစ်လာသေးသော်လည်း နောင်ဖြစ်လာမည့် တဆင့်ခံပြစ်မှုနှင့် ဆက်စပ်နေသည့် ပင်မပြစ်မှု ဖြစ်သည်။ နောင်ထပ်ဖြစ်လာမည့် တဆင့်ခံပြစ်မှုကို ဆက်လက်ကျူးလွန်ခြင်း မရှိခဲ့လျှင်လည်း ကနဦးပြစ်မှုသည် သီခြားပြစ်မှုတစ်ခုအဖြစ် ရှိနေသည်။ အခြားသော ကနဦးပြစ်မှုများတွင် လျှို့ဝှက် ပူးပေါင်းကြံစည်မှု၊ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရန်အားထုတ်မှု၊ အားပေးကူညီမှု စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှု ဖြစ်ပေါ်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်းကို ကနဦးပြစ်မှုအဖြစ် နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင် အသိအမှတ်ပြုထားသည်။

သို့သော် အရေးယူဆောင်ရွက်ရာတွင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် တဆင့်ခံပြစ်မှု ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်း မရှိပါက ကနဦးပြစ်မှုသည် ပုံမှန်အားဖြင့် တဆင့်ခံပြစ်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည့် အလားအလာ အလွန်များကြောင်း မဖြစ်မနေသက်သေပြနိုင်ရန် လိုအပ် သည်။

Incitement is the encouragement of another person to commit a crime. More specifically, it is a form of expression that is intended to encourage a crime, is likely to result in such a crime, and likely caused the crime. It is therefore related to complicity (abetment) and an inciter is often treated as an accomplice to the crime.

Incitement, sometimes referred to in Myanmar law as “instigation”, “advocacy”, or “provocation”, may be done in public or private and can be direct and explicit, as well as indirect.

Incitement involves two active parties: the first party, or speaker, seeks to encourage a reaction in the second party, a listener or group of listeners, who may be willing to act.

Inchoate crime

Incitement is an “inchoate crime” which is a primary crime relating to a secondary crime that has not, or has not yet, been committed. The primary inchoate crime exists even if the secondary crime is not committed. Other inchoate crimes include conspiracy, attempt, and abetment. International law recognises inchoate crimes, such as incitement to genocide.

However, any prosecution must prove that it was highly likely that the primary crime would normally have caused the secondary crime if for some reason the secondary crime was never committed.

ဥပမာ - နိုင်ငံရေးသမားမင်းမင်းသည် လူ့ဇာတိသိက္ခာညှိုးနွမ်းစေသော စကားလုံးများကို အသုံးပြု၍ ၎င်းကိုထောက်ခံသူများက ဆန္ဒပြသူများကို တိုက်ခိုက်အောင် နှိုးဆော်ခဲ့သည်။ မင်းမင်းကို ထောက်ခံသူများသည် ဆန္ဒပြသူတစ်ဦးမျှ မတွေ့ခဲ့သောကြောင့် ပြစ်မှုမကျူးလွန်နိုင်ခဲ့ကြပါ။ သို့ဖြစ်စေကာမူ မင်းမင်းသည် အကြမ်းဖက်ရန် လှုံ့ဆော်မှုအတွက် အပြစ်ရှိသည်။

Example: Politician Min Min used dehumanising language to urge supporters to attack protesters. Min Min’s supporters could not find any protesters and therefore could not commit a crime. Min Min was still found guilty of incitement to violence.

လှုံ့ဆော်မှုအမျိုးအစားများ

လှုံ့ဆော်မှုအမျိုးအစား (၃) မျိုးရှိသည်။ ပထမတစ်မျိုးမှာ အမှန်တကယ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သောပြစ်မှုကို ဖြစ်စေရန် လှုံ့ဆော်ခြင်းဖြစ်သည်။ လှုံ့ဆော်သူသည် နားထောင်သူကို ပြစ်မှုတစ်ခုကျူးလွန်စေရန် အောင်မြင်စွာ လှုံ့ဆော်နိုင်ခဲ့သည်။ ဤလှုံ့ဆော်မှုအမျိုးအစားကို တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်အများစု သို့မဟုတ် အားလုံးက ပြစ်မှုတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။

ဒုတိယအမျိုးအစားမှာ ပြစ်မှုအမှန်တကယ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်း မရှိသော်လည်း အဆိုပါပြစ်မှုဖြစ်စေရန် လှုံ့ဆော်ခြင်းဖြစ်သည်။ လှုံ့ဆော်သူသည် နားထောင်သူ၏ စိတ်တွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်လိမ့်မည်ဖြစ်အောင် ဖန်တီးရန် အားထုတ်သော်လည်း အကြောင်းအမျိုးအမျိုးကြောင့် မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။ ဤလှုံ့ဆော်မှုအမျိုးအစားကို တရားရေးစနစ် အများအပြားအောက်တွင် ကနဦးပြစ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။

တတိယအမျိုးအစားမှာ အလွန်တရာမှ ပြဿနာများလှသော အမြင်များဖြစ်ပေါ်စေရန် လှုံ့ဆော်ခြင်းဖြစ်သည်။ လှုံ့ဆော်သူသည် ပြစ်မှုတိုက်ရိုက်ချက်ချင်း ကျူးလွန်ခြင်းမရှိသော်လည်း နားထောင်သူများက ပစ်မှတ်လူတစ်ဦး သို့မဟုတ် လူတစ်စုနှင့်ပတ်သက်၍ ပြင်းထန်၍ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုမရှိသော ရှက်စိတ်၊ မလိုမုန်းတီးစိတ်နှင့် စက်ဆုပ်ရွံရှာစိတ် ဖြစ်ပေါ်အောင် လှုံ့ဆော်သည်။ ဤအမျိုးအစားကို နိုင်ငံတကာဥပဒေ (ICCPR ပုဒ်မ - ၂၀၊ ပုဒ်မခွဲ ၂) တွင် “ရန်လိုမှုဖြစ်အောင်လှုံ့ဆော်ခြင်း” ဟုခေါ်ဆိုပြီး တစ်ခါတရံတွင် “အမှန်းစကား” ဟုလည်း ရည်ညွှန်းခေါ်ဆိုကြသည်။ ဤလုပ်ရပ်ကို အချို့သော တရားရေးစနစ်များတွင် ပြစ်မှုတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ကောင်း သတ်မှတ်နိုင် သည်။

ဆန္ဒရှိသော ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်

လှုံ့ဆော်မှုသည် ရည်ရွယ်ချက်ရှိသော လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။ တရားရုံးတစ်ခုသည် တရားခံက နားထောင်သူများကို ပြစ်မှုကျူးလွန်စေရန် သို့မဟုတ် အစွန်းရောက်အမြင်များ ရှိလာစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိကြောင်း (စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရ ဆန္ဒရှိကြောင်း) နှင့် နောက်ဆက်တွဲ အကျိုးဆက်များ ဖြစ်လာစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိကြောင်း မဖြစ်မနေသက်သေပြနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

Types of incitement

There are three types of incitement. The first type is incitement to a crime that takes place. The speaker successfully incites the listener to commit a crime. This type of incitement is a crime in most or all jurisdictions.

The second type is incitement to a crime that does not take place. The speaker’s attempt to incite creates in the listener’s mind a desire to commit the crime but the crime never happens for some reason. This type of incitement is an inchoate crime in many jurisdictions.

The third type is incitement to an extremely problematic mindset. The speaker incites and the listener feels intense and irrational emotions of opprobrium, enmity, and detestation towards a target person or group of people, but does not commit an immediate crime. This type is called “incitement to hostility” under international law (Article 20.2, ICCPR) and is sometimes referred to as “hate speech”. It may be a crime in some jurisdictions.

Mens rea and actus reus

Incitement is intentional. A court must prove that a defendant intended (*mens rea*) for their listeners to commit a crime or develop an extreme mindset, and intended any consequences.

Acts of incitement (*actus reus*) may involve persuading, instigating, pressuring, or threatening. Suggesting, informing, or alleging do not reach the high threshold of

လှုံ့ဆော်မှုပြုသည့် လုပ်ရပ်များ (ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များ) တွင် ဆွဲဆောင်ခြင်း၊ သွေးထိုးခြင်း၊ ဖိအားပေးခြင်း သို့မဟုတ် ခြိမ်းခြောက်ခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်သည်။ အကြံပြုခြင်း၊ သတင်းပေးခြင်း သို့မဟုတ် စွပ်စွဲခြင်း စသည်တို့သည် လှုံ့ဆော်မှုမြောက်စေသည့် မြင့်မားသည့် အတိုင်းအတာ မရှိပါ။ တရားရုံးတစ်ခုသည် လုပ်ရပ်တစ်ခု အထဲ မြောက်ခဲ့ကြောင်း ဥပမာ စာများ၊ ဗီဒီယိုများ၊ စာတိုများ၊ ဖုန်းခေါ်ဆိုမှုများ သို့မဟုတ် မိန့်ခွန်းများ အမှန်တကယ် ပြီးမြောက်စွာ အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း မဖြစ်မနေ သက်သေပြရန် လိုအပ်သည်။ ကနဦး လုပ်ရပ်သည် သီးခြားပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် လုပ်ရပ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး နားထောင်သူက နောက်ဆက်တွဲပြစ်မှုကို အမှန်တကယ် ကျူးလွန်ခြင်း ရှိမရှိနှင့် သက်ဆိုင်မှုမရှိပါ။

ပြစ်မှုကျူးလွန်အောင်လှုံ့ဆော်ခြင်း

ပြစ်မှုတစ်ခု ကျူးလွန်အောင်ဖြစ်စေ၊ အစွန်းရောက် အမြင်ရှိလာအောင် ဖြစ်စေ အားပေးခြင်းသည် လှုံ့ဆော်ခြင်းဖြစ်သည်။ လူသတ်ခြင်းသည် ရာဇဝတ်မှုဖြစ်ပြီး လူသတ်မှုဖြစ်အောင် အားပေးနှိုးဆော်ခြင်းသည် လှုံ့ဆော်မှု ဖြစ်သည်။ လူသတ်မှုဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်သူ တစ်ဦးသည် အဆိုပါ လူသတ်မှုတွင် ကြံရာပါဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ အာဏာရှင်နိုင်ငံများသည် နိုင်ငံတကာဥပဒေများအရ အကာအကွယ်ပေးထားသော လုပ်ရပ်များနှင့် အမြင်များကို ဒဏ်ခတ်အရေးယူကြသည်။ ဥပမာ ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒထုတ်ဖော်ခြင်းကို နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ (ICCPR ၊ ပုဒ်မ ၁၉ နှင့် ၂၁။ UDHR ၊ ပုဒ်မ ၁၉ နှင့် ၂၀) အကာအကွယ်ပေးထားပြီး ၎င်းတို့ကို မြန်မာစစ်တပ်က အရေးယူခြင်းသည် တရားဝင်မှုမရှိပါ။ သပိတ်မှောက်ခွင့်ကို နိုင်ငံတကာဥပဒေ (ICESCR၊ ပုဒ်မ ၈(ဃ) နှင့် ILO C87) အရ အကာအကွယ်ပေးထားသော်လည်း စစ်တပ်သည် အာဏာဖီဆန်ရေးလူထုလှုပ်ရှားမှု (CDM) ကို အရေးယူမှုများ ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။

လုပ်ရပ်တစ်ခုကို နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ အကာအကွယ်ပေးထားပါက အဆိုပါလုပ်ရပ်ကို ပြုလုပ်ရန် အားပေးခြင်းသည်လည်း အကာအကွယ်ပေးခံရသော လုပ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ - သပိတ်မှောက်ခွင့်ကို ကာကွယ်ပေးထားသောကြောင့် သပိတ်မှောက်ရန် အားပေးခြင်းသည်လည်း အကာအကွယ်ပေးခြင်းခံရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သပိတ်မှောက်ခြင်းကို ပြစ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်းသည် တရားဝင်မှုမရှိသောကြောင့် သပိတ်မှောက်ရန် အားပေးခြင်းကို ပြစ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း (ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၅၀၅(ခ)) သည်လည်း နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ တရားဝင်မှုမရှိပါ။

incitement. A court must prove the act happened, such as using letters, videos, messages, phone calls, or speeches. The inchoate act is complete regardless of whether the listener commits the crime or not.

Incitement to a crime

Incitement is the encouragement of a crime or an extreme mindset. Murder is a crime so encouraging murder is incitement. A speaker inciting murder is complicit in the murder.

Authoritarian countries such as Myanmar criminalise acts and mindsets that are protected under international law. For example, Myanmar illegitimately criminalises non-violent protests which are protected under international law (ICCPR Articles 19 and 21, UDHR Articles 19 and 20). The military has criminalised the Civil Disobedience Movement (CDM) though the right to strike is protected under international law (ICESCR Article 8d, ILO C87).

If an act is protected under international law, then encouraging that act is also protected. For example, striking is protected and therefore encouraging strikes is also protected. Myanmar’s criminalisation of striking is illegitimate and therefore its criminalisation of inciting strikes (Penal Code Article 505(b)) is also illegitimate.

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့်လှုံ့ဆော်မှု

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်သည် နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ အကာအကွယ်ပေးထားသော အခွင့်အရေးဖြစ်သည် (ICCPR ပုဒ်မ ၁၉၊ UDHR ပုဒ်မ ၁၉)။ နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ မြန်မာစစ်တပ်အပါအဝင် အစိုးရများနှင့် ၎င်းတို့၏ အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို လေးစားရန်၊ ကာကွယ်ရန်နှင့် ဖြည့်ဆည်းပေးရန် တာဝန်ရှိသည်။

ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုအားလုံးနီးပါးကို နိုင်ငံတကာဥပဒေအရ အကာအကွယ်ပေးထားသည်။ လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာဥပဒေကဲ့သို့ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပေါ် ကန့်သတ်မှုမရှိသမျှသည် “အဆင့်(၃) ဆင့်ပါဆန်းစစ်ချက်” (ICCPR ပုဒ်မ ၁၉(၃)) နှင့်ကိုက်ညီမှသာ တရားဝင်မှု ရှိနိုင်သည်။ ကန့်သတ်ချက်တစ်ခုသည် (၁) ဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်း ထားခြင်း၊ (၂) တရားဝင်သော ရည်ရွယ်ချက်ရှိခြင်း၊ (၃) အဆိုပါ ရည်ရွယ်ချက်အတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ခြင်း ရှိရမည်။

ပုဒ်မ ၁၉(၃) တွင်ဖော်ပြထားသော ရည်ရွယ်ချက်များသာ တရားဝင်သော ရည်ရွယ်ချက်များဖြစ်ပြီး အခြားသူများ၏ အခွင့်အရေးကို လေးစားရန်နှင့် တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးကို ကာကွယ်ရန်တို့ ပါဝင်သည်။ ထို့ပြင် ခွဲခြားဆက်ဆံမှု၊ ရန်လိုမှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှု ဖြစ်စေရန် လှုံ့ဆော်မှုမြောက်သော အမျိုးသားရေး၊ လူမျိုးရေး သို့မဟုတ် ဘာသာရေး အမုန်းပွားများအောင် စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်းများလည်း ပါဝင်သည် (ICCPR ပုဒ်မ ၂၀)။ ဝေဖန်မှုများကို ပိတ်ပင်ခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းသောဆန္ဒပြပွဲများကို တားဆီးခြင်း၊ CDM လှုပ်ရှားမှုကိုနှိပ်ကွပ်ခြင်း သို့မဟုတ် NUG ကို ပိတ်ပင်ခြင်း စသည်တို့သည် တရားဝင်သော ရည်ရွယ်ချက်များ မဟုတ်ပေ။

မရှိမဖြစ်လိုအပ်ခြင်းရှိ မရှိ ဆန်းစစ်ချက်ဆိုသည်မှာ မည်သည့်လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာဥပဒေမဆို လှုံ့ဆော်မှုကို တားဆီးရန် မဖြစ်မနေလိုအပ်သည့် အရာ ဖြစ်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။ အကယ်၍ လှုံ့ဆော်မှုတားဆီးရေးဥပဒေ တစ်ခုသည် ပြစ်မှုဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်မှုဖြစ်စေခြင်း မရှိသည့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများကို ကန့်သတ်မှုဖြစ်စေပါက အဆိုပါဥပဒေသည် မဖြစ်မနေလိုအပ်သည့်အရာ မဟုတ်ပေ။ မဖြစ်မနေ လိုအပ်သော ကန့်သတ်ချက်တစ်ခုသည် လိုအပ်ချက်နှင့်အမျိုးကျရန် လိုအပ်ပြီး လှုံ့ဆော်မှုတစ်ခုတည်းနှင့်သာ သက်ဆိုင်မှုရှိကာ အခြားသော လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်များကို မထိခိုက်ရန် လိုအပ် သည်။

နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေအရရုပ်သိမ်းခြင်း

“နိုင်ငံတော်၏ရှင်သန်ရပ်တည်ရေးကို ခြိမ်းခြောက်မှုဖြစ်စေသည့်” အရေးပေါ်အခြေအနေတွင် နိုင်ငံတော်အနေဖြင့် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပါအဝင် အချို့သောအခွင့်အရေးများကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင် ခွင့်ပြုထားသည် (ICCPR ပုဒ်မ ၄)။ သို့သော်

Freedom of expression and incitement

The right to freedom of expression is protected under international law (ICCPR Article 19, UDHR Article 19). International law requires all States and their institutions, including Myanmar’s military, to respect, protect, and fulfil the right to freedom of expression.

Almost all expressions are protected under international law. Any restriction on freedom of expression, such as an incitement law, can only be legitimate if it passes the “three-part test” (ICCPR Article 19(3)). The restriction must: 1) be provided by law, 2) achieve a legitimate aim, and 3) be necessary to achieve that aim.

The only legitimate aims are listed in Article 19(3) and include respect for the rights of others and the protection of public order. They also include advocacy of national, racial, or religious hatred that constitutes incitement to discrimination, hostility, or violence (ICCPR Article 20). Preventing criticism, stopping non-violent protests, suppressing the CDM, or banning the NUG are not legitimate aims.

The test of necessity means that any incitement law must be necessary to prevent incitement. If an incitement law restricts expression that would not incite a crime, then the law is not necessary. A necessary restriction must also be proportionate and narrowly focused only on incitement and not undermining the broader right to freedom of expression.

Derogation under a State of Emergency

International law allows States to derogate from certain rights, including freedom of expression, during an emergency that, “threatens the life of the nation” (ICCPR

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းသည့် မည်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်မဆို အချိန်ကန့်သတ်ချက်ပါဝင်မှု၊ လိုအပ်ချက်နှင့် အချိုးညီမှုအပြင် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကင်းမဲ့ရှိရန် လိုအပ်ပြီး “အတိုင်းအတာအားဖြင့် လက်တလောအရေးပေါ်အခြေအနေ၏ လိုအပ်ချက်နှင့် အတိအကျ ကိုက်ညီမှုရှိရန်” မဖြစ်မနေ လိုအပ်သည်။ ရုပ်သိမ်းခွင့်တွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို “ထိခိုက်ပျက်စီးခြင်း” ဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်သည့် လုပ်ရပ်များကို ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိပါ (ICCPR ၊ ပုဒ်မ ၅.၁)။

မြန်မာနိုင်ငံ အရေးပေါ်အခြေအနေ ကြေညာချက်သည် တရားဝင်မှုမရှိသော်လည်း စစ်တပ်အနေဖြင့် ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခွင့်နှင့် သက်ဆိုင်သော နိုင်ငံတကာဥပဒေများကို လိုက်နာရန် လိုအပ်သည်။

ကန့်သတ်မှုပြုလုပ်နိုင်သောလှုံ့ဆော်မှုများကို သတ်မှတ်ခြင်း

နိုင်ငံတကာစံနှုန်းများတွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုတစ်ခုသည် မည်သို့သော အခြေအနေတွင် လှုံ့ဆော်မှုမြောက်ကြောင်း ဖော်ပြသည့် စံသတ်မှတ်ချက် ပါဝင်သည်။ ဤနိုင်ငံတကာစံနှုန်းများကို လူနည်းစုအုပ်စုများကို ဆန့်ကျင်ရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း (ICCPR ပုဒ်မ ၂၀(၁))၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော ပြစ်မှုကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း (လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်၊ ပုဒ်မ ၃(ဂ))၊ စစ်ဝါဒဖြန့်တားဆီးပိတ်ပင်ခြင်း (ICCPR ပုဒ်မ ၂၀(၁)) စသည့် နိုင်ငံတကာဥပဒေများအပေါ် အခြေခံ၍ ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။

ကုလသမဂ္ဂရာဘတ်လုပ်ငန်းအစီအစဉ် (Rabat Plan of Action) တွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုတစ်ခုသည် ကန့်သတ်ပိတ်ပင်နိုင်သော လှုံ့ဆော်မှုမြောက် မမြောက် သိရှိတိုင်းတာနိုင်သည့် အပိုင်းခြောက်ခုပါ ဆန်းစစ်ချက်ကို ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းတို့မှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- ၁။ လှုံ့ဆော်မှုတစ်ခုသည် လက်တလော လူမှုရေး နိုင်ငံရေး အခြေအနေအရ အမှန်တကယ် အောင်မြင်နိုင်ခြေများသည်။
- ၂။ လှုံ့ဆော်သူသည် နားထောင်သူအပေါ် ဩဇာသက်ရောက်မှု ရှိသည်။
- ၃။ လှုံ့ဆော်သူသည် အမှန်တကယ် လှုံ့ဆော်မှုပြုလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက် ရှိသည်။
- ၄။ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည့် အကြောင်းအရာနှင့် ပြောဆိုသည့်ပုံစံတို့သည် နှိုးဆွမှုကို ဖြစ်စေသည်။
- ၅။ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုကို ပြန်လည်ဖြန့်ဝေမှုများရှိသည်။
- ၆။ လှုံ့ဆော်မှုသည် ချက်ချင်းထိခိုက်နစ်နာမှု ဖြစ်စေနိုင်သည့် အလားအလာ များသည်။

Article 4). Any derogation on the right to freedom of expression must however be time-limited, proportionate, non-discriminatory, and only “to the extent strictly required by the exigencies of the situation”. Derogation does not allow “destruction” of the right itself (ICCPR Article 5.1).

International law still expects the military to abide by international law on derogation even though the State of Emergency was unlawful.

Identifying restrictable incitement

International standards include a threshold for when expression becomes incitement. These international standards have developed from international law on incitement against minority groups (ICCPR Article 20(1)), incitement to atrocity crimes (Genocide Convention Article 3(c)), and the prohibition of war propaganda (ICCPR Article 20.1).

The UN’s Rabat Plan of Action includes a six-part test to identify whether an expression has reached the threshold of restrictable incitement. The six parts of the test are:

- 1. Incitement is likely to work given the social and political context
- 2. Speaker has authority over the listener
- 3. Speaker intends to incite
- 4. Content and form of the expression are provocative
- 5. Expression is disseminated
- 6. Expression is likely to result in imminent harm.

မြန်မာနိုင်ငံနှင့်လှုံ့ဆော်မှု

Incitement in Myanmar

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လှုံ့ဆော်မှုသည် ပြဿနာ တစ်ရပ် ဖြစ်နေပါသလား။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အာဏာရှင်ပုဂ္ဂိုလ်များသည် လူမှုကွန်ရက်များ၊ ပရင့်ထုတ်ထားသော လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ နိုင်ငံပိုင်ရုပ်မြင်သံကြားနှင့် ရေဒီယိုထုတ်လွှင့်မှုများ၊ မိန့်ခွန်းများကို အသုံးပြု၍ ချက်ချင်းထိခိုက် နစ်နာမှုဖြစ်အောင် စေ့ဆော်ရန် ဖန်တီးထားသည့် နှိုးဆွပေးသော ကြေညာချက်များကို ဖြန့်ဝေခဲ့ကြသည်။ ဤသို့ လှုံ့ဆော်သည့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများသည် အနိမ့်ဆုံးအားဖြင့် ရန်လိုမှုနှင့် အမုန်းတရား ဖြစ်အောင် အားပေးမှုဖြစ်စေပြီး အကြမ်းဖက်မှုဖြစ်အောင် နှိုးဆွပေးခြင်း ဖြစ်စေခဲ့သည်။

သို့သော် စစ်တပ်နှင့် ခေတ်အဆက်ဆက် အစိုးရများသည် ရိုဟင်ဂျာပြည်သူများ သို့မဟုတ် အာဏာသိမ်းမှုဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြသူများကို အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်ရန် ဆော်ဩမှုများကဲ့သို့ အမှန်တကယ် လှုံ့ဆော်မှုများကို တားဆီးရန် ကြိုးစားခြင်း အလွန်နည်းပါးခဲ့သည်။ ထိုအစား လှုံ့ဆော်မှုဥပဒေများကို အသုံးပြုကာ ဒီမိုကရေစီရေးလှုပ်ရှားမှုများကို ဖိနှိပ်ခြင်းနှင့် အာဏာရှိသူများကို ဝေဖန်သူများအား အပြစ်ပေးခြင်း ပြုလုပ်လာခဲ့သည်။ စစ်တပ်သည် အာဏာသိမ်းမှု ဖြစ်ပြီးချိန်မှစ၍ ဝေဖန်မှုအား လုံးကို “လှုံ့ဆော်မှု”ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်လာခဲ့သည်။

Is incitement a problem in Myanmar?

Authoritative people in Myanmar have used social media, printed leaflets, state-controlled television and radio, and public speeches to disseminate provocative statements designed to foment imminent harm. These expressions of incitement have at the very least promoted hostility and hatred and in many cases provoked violence.

However, the military and successive governments have rarely tried to stop genuine incitement such as calls for violence against the Rohingya or against anti-coup protesters. Instead, they have used incitement laws to oppress pro-democratic movements and punish those who criticise the powerful. The military has labelled all criticism as “incitement” since the coup began.

မြန်မာပြည်တွင် လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာဥပဒေ ရှိသင့်ပါသလား။

ရှိသင့်ပါသည်။ ပြစ်မှုကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်သူများကို တားဆီးရန် နိုင်ငံတိုင်းတွင် ဥပဒေများရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်မှန်သောလှုံ့ဆော်မှုကို တားဆီးရန် သို့မဟုတ် အရေးယူရန် အမှန်တကယ်လိုအပ်သော ဥပဒေများသာ ရှိသင့်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တရားဝင်သော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများကို အရေးယူသည့် ဥပဒေများ သို့မဟုတ် အလွန်ယေဘုယျဆန်သောကြောင့် မလိုမုန်းတီးသူများက ဝေဖန်မှုများကို စိစစ်ဖြတ်တောက်မှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် အလွဲသုံးစားလုပ်နိုင်သော ဥပဒေများ မရှိသင့်ပါ။

Should Myanmar have incitement laws?

Yes. All countries need laws to prevent people from inciting crimes. However, Myanmar should only have laws that are necessary to prevent or punish real incitement. Myanmar should not have laws that punish legitimate expression, or laws that are so vague that malicious people can abuse them to censor criticism.

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မည်သို့သော လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများ ရှိသနည်း။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ အရပ်ဘက်ဥပဒေများရှိသလို လှုံ့ဆော်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် တရားမဝင်စစ် “ဥပဒေ” လည်းရှိသည်။ မြန်မာဥပဒေများတွင် တစ်ခါတစ်ရံ “သွေးထိုးခြင်း”၊ “စည်းရုံးလှုံ့ဆော်ခြင်း”၊ “သို့မဟုတ် “နှိုးဆွခြင်း” ဟု ရည်ညွှန်းခေါ်ဆိုလေ့ရှိသော လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်အများစုသည် ရာသဇာတ်ကြီးဥပဒေထဲတွင်ရှိပြီး အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီအစိုးရ လက်ထက်တွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ရာဇသတ်ကြီးထဲတွင် အင်္ဂလိပ်လက်ထက် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် ကိုလိုနီဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများကို ဖိနှိပ်ရန်ရည်ရွယ်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပေါင်းစပ်ပါဝင်သည်။ ဥပမာ လွတ်လပ်ရေးလှုပ်ရှားမှု ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ဆရာတော် ဦးဥတ္တမသည် နိုင်ငံတော်အကြည်အညိုပျက်အောင် လှုံ့ဆော်မှုဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခံခဲ့ရသည် (ရာဇသတ်ကြီး၊ ပုဒ်မ ၁၂၄-က)။

What kinds of incitement laws does Myanmar have?

Myanmar has civilian incitement laws and illegitimate martial incitement “law” too. Most incitement provisions, sometimes referred to in Myanmar law as “instigation”, “advocacy”, or “provocation”, are in the civilian Penal Code, which was adopted by the British colonial regime. The Penal Code includes a mixture of British criminal law and provisions specifically intended to oppress anti-colonial movements. For example, independence leader Sayadaw U Ottama was repeatedly sentenced to prison for incitement to sedition (Penal Code article 124A).

Penal Code ရာဇသတ်ကြီးဥပဒေ		
Article ပုဒ်မ	Sanction ပြစ်ဒဏ်	Description ဖော်ပြချက်
107-120 ၁၀၇-၁၂၀	3 to 7 years (၃) နှစ်မှ (၇) နှစ်	Incitement is a form of abetment (107). It is an inchoate crime (108), that could take place abroad (108A). All crimes can be incited. Some crimes include specific incitement, instigation, or abetting provisions. Where there is no specific provision, the inciter should be punished as if they committed the incited crime (109), up to 7 years imprisonment (115), or 3 years if they incited a group (117), with less punishment if the incited crime did not happen (116). လှုံ့ဆော်မှုသည် အားပေးကူညီမှု တစ်မျိုးဖြစ်သည် (၁၀၇)။ ၎င်းသည် ကနဦးပြစ်မှုဖြစ်ပြီး (၁၀၈) ပြည်ပတွင်နေ၍ ကျူးလွန်ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည် (၁၀၈က)။ ပြစ်မှုအားလုံးသည် လှုံ့ဆော်ခြင်း ခံရနိုင်သည်။ အချို့ပြစ်မှုများသည် တိကျစွာ သတ်မှတ်ထားသော လှုံ့ဆော်မှု၊ သွေးထိုးမှု သို့မဟုတ် အားပေးကူညီမှုပုံစံနှင့် ပတ်သက်သည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ ပါဝင်သည်။ သီးသန့်ပြဋ္ဌာန်းချက်များ မရှိပါက လှုံ့ဆော်သူသည် လှုံ့ဆော်မှုကြောင့်ဖြစ်သည့် ပြစ်မှုကို ကိုယ်တိုင်ကျူးလွန်သကဲ့သို့ (၁၀၉) ထောင်ဒဏ်အများဆုံး (၇) နှစ်အထိ လည်းကောင်း သို့မဟုတ် လူတစ်စုကို လှုံ့ဆော်ခြင်း ဖြစ်ပါက ထောင်ဒဏ် (၃) နှစ်သော်လည်းကောင်း (၁၁၅)၊ အကယ်၍ လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် နောက်ဆက်တွဲ ပြစ်မှုဖြစ်ခဲ့ပါက ထိုထက်လျော့သော ပြစ် ဒဏ်သော်လည်းကောင်း ချမှတ်ခံရနိုင်သည် (၁၁၆)။
121 and 122 ၁၂၁ နှင့် ၁၂၂	20 years to death နှစ် (၂၀) မှ သေဒဏ်	Inciting war against or violent overthrow of the State (“high treason”). နိုင်ငံတော်ကို စစ်ခင်းရန်ဖြစ်စေ အကြမ်းဖက်ဖြုတ်ချရန်ဖြစ်စေ လှုံ့ဆော်ခြင်း။ (“နိုင်ငံတော်ပုန်ကန်မှု”)

124A ၁၂၄-က.	7 to 20 years (+fine) (၇)နှစ်မှ နှစ်(၂၀) (+ဒဏ်ငွေ)	Inciting “hatred”, “contempt”, or “disaffection” towards the government (“sedition”). အစိုးရကို “မုန်းတီးခြင်း” ၊ “မထီမဲ့မြင်ပြုမှုခြင်း” သို့မဟုတ် “အကြည်အညိုပျက်ခြင်း” ဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။ (“နိုင်ငံတော်အကြည်အညိုပျက်စေမှု”)
124B ၁၂၄ခ	3 to 10 years (၃)နှစ်မှ (၁၀)နှစ်	Inciting overthrowing or destroying State institutions or assassinating officials. နိုင်ငံတော်အဖွဲ့အစည်းများကို ဖြိုဖျက်ချရန် သို့မဟုတ် ဖျက်ဆီးရန် သို့မဟုတ် အစိုးရအရာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်များကို လှုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
131 ၁၃၁	10 to 20 years (+fine) (၁၀)နှစ်မှ နှစ်(၂၀) (+ငွေဒဏ်)	Inciting military to “mutiny”, change allegiance, or fail in their duty. စစ်တပ်အား တပ်တွင်း “ပုန်ကန်မှု” ဖြစ်အောင်လည်းကောင်း၊ သစ္စာခံမှုပျက်ပြားအောင်လည်းကောင်း၊ တာဝန်ပျက်ကွက်အောင်လည်းကောင်း လှုံ့ဆော်ခြင်း။
132 ၁၃၂	10 to 20 years (+fine) (၁၀)နှစ်မှ နှစ်(၂၀) အထိ (+ငွေဒဏ်)	Successfully inciting military to “mutiny”. တပ်တွင်း “ပုန်ကန်မှု” ဖြစ်အောင် အောင်မြင်စွာလှုံ့ဆော်ခြင်း။
135 ၁၃၅	Up to 2 years+ fine (၂)နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)	Inciting military desertions. တပ်တွင်းစွန့်ခွာမှုဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
138 ၁၃၈	Up to 6 months (+fine) (၆)လအထိ (+ငွေဒဏ်)	Inciting “insubordination”. အမိန့်နာခံမှုပျက်ပြားအောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
153 ၁၅၃	Up to 1 year (+fine) (၁)နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)	Successfully inciting a “riot”. “ဆူပူအုံကြွမှု” ဖြစ်အောင် အောင်မြင်စွာလှုံ့ဆော်ခြင်း။
153A ၁၅၃-က	Up to 2 years (+fine) ထောင်ဒဏ်အများဆုံး(၂)နှစ် (+ငွေဒဏ်)	Inciting “enmity” or hatred against a group. လူတစ်စုအပေါ် “ရန်လိုမှု” ဖြစ်အောင် သို့မဟုတ် မုန်းတီးအောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
504 ၅၀၄	Up to 2 years (+fine) (၂)နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)	Inciting through insults that break public “peace” or provoke committing any offence. နိုင်ငံတော် “ငြိမ်ဝပ်ရေး” ပျက်စီးစေရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တစ်စုံတစ်ယောက်အား စော်ကား၍ လှုံ့ဆော်မှုဖြစ်စေခြင်း သို့မဟုတ် ပြစ်မှုတစ်ခုခုကျူးလွန်အောင် နှိုးဆွပေးခြင်း။
505(a) ၅၀၅(က)	Up to 2 years (+fine) (၂)နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)	Inciting military or officials to “deprive, affect, hinder, disturb, damage the motivation, discipline” or create “hatred, disobedience, disloyalty” towards them. စစ်တပ်သို့မဟုတ် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများကို “စိတ်ဓာတ်တက်ကြွမှုနှင့် စည်းကမ်းသေဝပ်မှု ယုတ်လျော့စေရန်၊ ထိခိုက်စေရန်၊ တားမြစ်စေရန်၊ အနှောက်အယှက်ပြုစေရန်၊ ပျက်စီးစေရန်” သို့မဟုတ် ၎င်းတို့အပေါ် “မေတ္တာပျက်စေရန်၊ ဖီဆန်စေရန်၊ သစ္စာမဲ့စေရန်” လှုံ့ဆော်ခြင်း။
505(b) ၅၀၅(ခ)	Up to 2 years (+fine) (၂)နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)	Inciting the military to “mutiny” or “disregard or fail in their duty”. စစ်တပ်အား “တပ်တွင်းပုန်ကန်မှု” ဖြစ်အောင် သို့မဟုတ် “၎င်းတို့၏တာဝန်ကို မလေးစားအောင် သို့မဟုတ် ပျက်ကွက်အောင်” လှုံ့ဆော်ခြင်း။
505(c)	Up to 2 years (+fine)	Inciting through fear or alarm the public to commit an offence “against the State” or against public “tranquillity”.

၅၀၅(ဂ)	(၂)နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)	အများပြည်သူ အကြောက်တရားဖြစ်အောင် သို့မဟုတ် ထိန်းလန့်မှုဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် “နိုင်ငံတော်အစိုးရ” ကိုဖြစ်စေ ၊ “နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ရေး” ကိုဖြစ်စေ ထိခိုက်စေသည့် ပြစ်မှုကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
505(d) ၅၀၅(ဃ)	Up to 2 years (+fine) (၂)နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)	Inciting one “class or community” to commit an offence against another. “လူအတန်းအစား သို့မဟုတ် လူမျိုးစု” တဖက်နှင့်တဖက် ပြစ်မှုကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
505A(c) ၅၀၅-က(ဂ)	Up to 3 years (+fine) (၃)နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)	Inciting criminal offences against officials. နိုင်ငံဝန်ထမ်းများကို ပြစ်မှုကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။

စစ်တပ်သည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် ၅၀၅-က(ခ) ကဲ့သို့ အခြားပြဌာန်းချက်များကို “လှုံ့ဆော်မှု” ဟုခေါ်ဆိုသော်လည်း အဆိုပါပုဒ်မသည် တဆင့်ခံပြစ်မှုကို ညွှန်းဆိုထားခြင်း မရှိသောကြောင့် မူအရ လှုံ့ဆော်မှုဟု သတ်မှတ်၍မရပေ။

အရပ်သားတစ်ပိုင်း ကြံ့ခိုင်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီအစိုးရက ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် အတည်ပြုပြဌာန်းခဲ့သော အကြမ်းဖက်မှု တိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေတွင် လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်များ ပါဝင်ခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာဥပဒေတွင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်အပေါ် တရားဝင်ပြီး မရှိမဖြစ် လိုအပ်သည့် ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှု ပြုလုပ်ခြင်းကို ခွင့်ပြုထားသည်။ သို့သော် အကြမ်းဖက်မှုတိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေသည် ယေဘုယျဆန်ပြီး အလွယ်တကူ အလွဲသုံးစားပြုလုပ်ခြင်း ခံရနိုင်သည်။ ဥပမာ - လေဆိပ်အား ပြစ်မှုကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း (၈(စ)) သည် အလွန် ယေဘုယျဆန်ပြီး သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အရေး ဆန္ဒပြသူများကို အရေးယူရာတွင် အလွဲသုံးစား ပြုလုပ်ခံရနိုင်သည်။ အဆိုပါဥပဒေတွင် အခြားသော ဒီမိုကရေစီနှင့်ဆန့်ကျင်သည့် ဥပဒေများကိုလည်း ရည် ညွှန်းဖော်ပြထားသည်။ ဥပမာ - လေယာဉ်ပေါ်တွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်ကို ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်စေရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း (၇(ဆ)) တွင် အာဏာသိမ်းမှုဆန့်ကျင်သူများကို အရေးယူရာတွင် အသုံးပြုသည့် နာမည်ဆိုးဖြင့်ကျော်ကြားသော ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်သည့် ပုဒ်မ ၅၀၅က လည်း အကျိုးဝင်နိုင်သည်။ အောက်ပါဇယားတွင် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုကို တရားမဝင်ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှု ပြုလုပ်ရာတွင် အသုံးပြုနိုင်သော ယေဘုယျဆန်သည့်ပြဌာန်းချက်(၆)ခုကိုဖော်ပြထားသည်။

The military sometimes calls other provisions, such as 505A(b), as “incitement” but the provision does not refer to a secondary crime and is therefore not technically incitement.

The Counter Terrorism Law, adopted by the quasi-civilian USDP government in 2014, includes incitement provisions. International law allows restricting freedom of expression to protect public security provided that restrictions are legitimate and necessary. However, the Counter Terrorism Law is vague and can be easily abused. For example, the act of inciting a crime “against” an airport (8(f)) is very vague and could be abused to punish environmental protesters. The law also refers to other anti-democratic laws. For example, the act of inciting any Penal Code offences on a plane (7(g)) would include the notoriously oppressive Article 505A which has been used to punish anti-coup dissent. The following table includes six vague provisions that could potentially be abused to illegitimately restrict freedom of expression.

Counter-Terrorism Law အကြမ်းဖက်မှု တိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေ		
Article ပုဒ်မ	Sanction ပြစ်ဒဏ်	Description ဖော်ပြချက်
7(g) + 49(b) ၇(ဆ)+၄၉(ခ)	10 years to Death sentence (၁၀) နှစ်မှ သေဒဏ်	Inciting any violation of the Penal Code while on a plane. လေယာဉ်ပေါ်တွင် ရှိနေစဉ် ပြစ်မှုဆိုင်ရာဥပဒေတစ်ရပ်ရပ် ချိုးဖောက်စေရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
8(f) + 49(c) ၈(စ)+၄၉(ဂ)	10 years to Death sentence (၁၀) နှစ်မှ သေဒဏ်	Inciting an offence against a civilian airport. လေယာဉ်ကို ဥပဒေမဲ့သိမ်းပိုက်သည့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာတွင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
9(e) + 49(d) ၉(င)+၄၉(ဃ)	10 years to Death sentence (၁၀) နှစ်မှ သေဒဏ်	Inciting communicating false information to endanger a flight. လေယာဉ်ပျံသန်းမှုအား ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စေရန် မမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက် များ ဆက်သွယ်ပေးပို့ခြင်းပြုအောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
10(d) + 49(e) ၁၀(သ)+၄၉(င)	10 years to Death sentence (၁၀) နှစ်မှ သေဒဏ်	Inciting service providers to commit an offence that endangers a plane or airport. လေယာဉ်တစ်စီး သို့မဟုတ် လေဆိပ်တစ်ခုအပေါ် အန္တရာယ်ကျရောက်စေရန် ဝန်ဆောင်မှု ပေးနေသူများအား ပြစ်မှုတစ်ခုခု ကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
27(m) + 50(ဋ) ၂၇(ဆ)+၅၀(ဆ)	10 to 20 years (+fine) (၁၀) နှစ်မှ နှစ် (၂၀) (+ငွေဒဏ်)	Inciting communicating false information to endanger a ship. ရေယာဉ်တစ်စီးကို ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စေရန် မှားယွင်းသော သတင်းအချက် အလက်များ ဆက်သွယ်ပေးပို့ခြင်းပြုအောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
41(d) + 50(j) ၄၁(သ)+ ၅၀(ည)	10 to 20 years (+fine) (၁၀) နှစ်မှ နှစ် (၂၀) (+ငွေဒဏ်)	Inciting financing of terrorism. အကြမ်းဖက်မှုလုပ်ငန်းကို ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် သတင်းမီဒီယာ၊ ဒစ်ဂျစ်တယ်ကဏ္ဍ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် စစ်တပ်ကဲ့သို့ သီးခြားအုပ်စုများအလိုက် လှုံ့ဆော်မှုကို ပြစ်မှုမြောက်စေသည့် အထူးဥပဒေအချို့ရှိသည်။ ရာဇသတ်ကြီးသည် လူတိုင်းအတွက် အကြီးဝင်ပြီး ဖြစ်သောကြောင့် အဆိုပါလှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက်အများအပြားမှာ အမှန်တကယ် လိုအပ်ခြင်းမရှိပါ။ ထို့ပြင် ထိုဥပဒေများသည် ခွဲခြားမှုလည်းရှိသည်။ ဥပမာ - ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ (၅၀၅(ဂ)) အရ နိုင်ငံတော် “ငြိမ်ဝပ်ရေး” ထိခိုက်စေသည့် ပြစ်မှုကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်းကို ထောင်ဒဏ် (၂) နှစ် ချမှတ်၍ အရေးယူနိုင်ပြီး အဆိုပါပြစ်မှုကိုပင် အီလက်ထရောနစ် နည်းပညာကို အသုံးပြု၍ ကျူးလွန်ပါက ထောင်ဒဏ် (၁၅) နှစ် အထိ ချမှတ်ခံရနိုင်သည် (အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရေး ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၈)။

Myanmar has several special laws that criminalise incitement relating to special groups such as the media, digital, political parties, and members of the military. Many of these incitement provisions are unnecessary because the Penal Code already covers everyone. They also discriminate. For example, inciting the public to commit an offence against public “tranquillity” is punished by 2 years imprisonment in the Penal Code (505(c)) but punished by 15 years if the act is done using electronic technology (Electronic Transactions Law Article 38).

Special laws		
Article ပုဒ်မ	Sanction ပြစ်ဒဏ်	Description ဖော်ပြချက်
Printing and Publishing Law ပုံနှိပ်ခြင်းနှင့်ထုတ်ဝေခြင်းလုပ်ငန်းဥပဒေ		
8(d) + 20 ၈(သ) + ၂၀	1 to 3 million kyats (၁၀) သိန်းမှ သိန်း(၃၀) ကျပ်	Publishing publications inciting crimes, “brutality”, violence, gambling, or drug use. ရာဇဝတ်မှု၊ “ရက်စက်မှု”၊ အကြမ်းဖက်မှု၊ လောင်းကစားပြုလုပ်မှု သို့မဟုတ် မူးယစ်ဆေးဝါး သုံးစွဲမှု ကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်သည့် စာပေများထုတ်ဝေခြင်း။
News Media Law သတင်းမီဒီယာဥပဒေ		
9(h) + 26 ၉(ဇ) + ၂၆	Unspecified ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ	Media inciting conflict based on birthplace, religion, or nationality. ဇာတိ၊ ကိုးကွယ်ရာဘာသာ၊ လူမျိုးတစ်မျိုးကို အကြောင်းပြု၍ ပဋိပက္ခ ဖြစ်စေရန် သတင်း မီဒီယာက လှုံ့ဆော်ခြင်း။
Electronic Transactions Law အီလက်ထရောနစ်ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရေးဥပဒေ		
38 ၃၈	Up to 15 years (+fine) (၁၅)နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)	Inciting any offence under the Electronic Transactions Law. အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရေးဥပဒေပါ ပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ်ကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
Telecommunications Law ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေ		
73 ၇၃	Up to 5 years (+fine) (၅)နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)	Inciting any offence under the Telecommunications Law. ဆက်သွယ်ရေးဥပဒေပါ ပြစ်မှုတစ်ရပ်ရပ် ကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။
Political Parties Registration Law နိုင်ငံရေးပါတီများမှတ်ပုံတင်ခြင်းဥပဒေ		
6(d) +12(a) ၆(သ) + ၁၂(က)	Ban on party ပါတီပိတ်သိမ်းခြင်း	Inciting conflict, “affecting dignity”, or immorality. ပဋိပက္ခဖြစ်ပေါ်စေရန်၊ “သိက္ခာ” နှင့် ကိုယ်ကျင့်တရားကို “ထိခိုက်စေရန်” လှုံ့ဆော်ခြင်း။
Myanmar Military Act တပ်မတော်အက်ဥပဒေ		
36(a) ၃၆(က)	Death သေဒဏ်	Member of military inciting military to mutiny. စစ်တပ်တပ်ဖွဲ့ဝင်က တပ်တွင်းပုန်ကန်မှုဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။

စစ်တပ်သည် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ရန်ကုန်တိုင်း၊ မြို့နယ် (၆) မြို့နယ်တွင် တရားမဝင် စစ်အုပ်ချုပ်ရေး (မာရှယ်လော) ကြေညာ ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် မန္တလေးတိုင်း၊ (၅) မြို့နယ်နှင့် ချင်းပြည်နယ်၊ (၁) မြို့နယ်တွင် စစ်အုပ်ချုပ်ရေး ထပ်မံကြေညာခဲ့သည်။ ၂၀၂၃ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် စစ်ကိုင်းတိုင်း(၁၄) မြို့နယ်၊ ချင်းပြည်နယ် (၇) မြို့နယ်၊ မကွေးတိုင်း (၅)မြို့နယ်၊ ပဲခူးတိုင်း (၅) မြို့နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်(၁)မြို့နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ် (၂)မြို့နယ်၊ တနင်္သာရီတိုင်းတွင် (၂)မြို့နယ် နှင့် ကယားပြည်နယ် (၄)မြို့နယ်တို့ကို စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအမိန့် ထပ်မံကြေငြာခဲ့သည်။

မာရှယ်လောသည် ရဲဌာနနှင့် တရားရုံးများအပါအဝင် အရပ်သား အုပ်ချုပ်ရေးယန္တရားများအား စစ်တပ်ကို တိုက်ရိုက်ထိန်းချုပ်မှုပေး လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ မတ်လ၊ (၁၅) ရက်နေ့ စစ်တပ်၏ မာရှယ်လောအမိန့် ထုတ်ပြန်ချက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများအပြားသည် မာရှယ်လောအောက်သို့ကျရောက် လိမ့်မည်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကြေညာထားသည့် မည်သည့်မြို့နယ်အတွင်း မဆို ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ စွပ်စွဲချက်များသည် စစ်တပ်တရားစီရင်ရေးအောက်တွင် ကိုင်တွယ်ခံရမည်ဖြစ်ပြီး၊ တရားမျှတမှုမရှိသော စစ်ခုံရုံးတွင် တရားစွဲဆိုခံရမည် ဖြစ်သည်။

The military illegitimately imposed martial law in six Yangon townships in March 2021, later adding five more in Mandalay and one in Chin State. In February 2023, the military extended martial law area by adding 14 townships in Sagaing Region, seven more townships in Chin State, five townships in Magway Region, five townships in Bago Region, one township in Mon State, two townships in Karen State, two townships in Tanintharyi State, and four townships in Kayah State.

Martial law is the imposition of direct military control of normal civilian functions, including the police and courts. The military’s 15 March martial law order said that many of Myanmar’s incitement provisions would fall under martial law. Any allegation of incitement in any of the townships under martial law would be dealt with under military jurisdiction and be prosecuted in extrajudicial military tribunals.

Martial Law Order 3/2021 + 5/2021 စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအမိန့် ၃/၂၀၂၁ + ၅/၂၀၂၁		
Article ပုဒ်မ	Sanction ပြစ်ဒဏ်	Description ဖော်ပြချက်
4(b)(3) + Appendix A(2) ၄(ခ)(၃) + နောက်ဆက်တွဲ ဇယား - က(၂)	7 to 20 years (+fine) (၇)နှစ်မှနှစ်(၂၀) (+ငွေဒဏ်)	Inciting hatred, “contempt”, or “disaffection” towards the government (“sedition”). အစိုးရကို “မုန်းတီးခြင်း” ၊ “မထီမဲ့မြင်ပြုမှုခြင်း” သို့မဟုတ် “အကြည်အညိုပျက်ခြင်း ဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။ (“နိုင်ငံတော်အကြည်အညိုပျက်စေမှု”)
4(b)(3) + App. A(5) ၄(ခ)(၃) + နောက်ဆက်တွဲ ဇယား - က(၅)	Up to 2 years (+fine) (၂) နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)	Inciting military or officials to “deprive, affect, hinder, disturb, damage the motivation, discipline” or create “hatred, disobedience, disloyalty” towards them. Inciting military to “mutiny” or “disregard or fail in their duty”. Inciting through fear or alarm the public to commit an offence “against the State” or against public “tranquillity”. စစ်တပ်သို့မဟုတ် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများကို “စိတ်ဓာတ်တက်ကြွမှုနှင့် စည်းကမ်းသေဝပ်မှု ယုတ်လျော့စေရန်၊ ထိခိုက်စေရန်၊ တားမြစ်စေရန်၊ အနှောက်အယှက်ပြုစေရန်၊ ပျက်စီးစေရန်” သို့မဟုတ် ၎င်းတို့အပေါ် “မေတ္တာပျက်စေရန်၊ ဖိဆန်စေရန်၊ သစ္စာမဲ့စေရန်” လှုံ့ဆော်ခြင်း။ စစ်တပ်အား “တပ်တွင်းပုန်ကန်မှု” ဖြစ်အောင် သို့မဟုတ် “၎င်းတို့၏တာဝန်ကို မလေးစားအောင် သို့မဟုတ် ပျက်ကွက်အောင်” လှုံ့ဆော်ခြင်း။ အများပြည် သူ အကြောက်တရားဖြစ်အောင် သို့မဟုတ် ထိန်းလန့်မှုဖြစ်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် “နိုင်ငံတော်အစိုးရကိုဖြစ်စေ” ၊ “နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ရေးကို” ထိခိုက်စေသည့် ပြစ်မှုကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။

<p>4(b)(3) + App. A(6) ၄(ခ)(၃) + နောက်ဆက်တွဲ ဇယား - က(၆)</p>	<p>Up to 3 years (+fine) (၃)နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)</p>	<p>Inciting criminal offences against officials. နိုင်ငံဝန်ထမ်းများအပေါ်ပြစ်မှုကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။</p>
<p>4(b)(3) + App. A(18) ၄(ခ)(၃) + နောက်ဆက်တွဲ ဇယား က(၁၈)</p>	<p>Unspecified ဖော်ပြထားခြင်းမရှိ</p>	<p>Media inciting conflict based on birthplace, religion, or nationality. မွေးရပ်ဇာတိ၊ ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာ သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားဖြစ်မှုကို အခြေခံ၍ ပဋိပက္ခဖြစ်အောင် မီဒီယာက လှုံ့ဆော်ခြင်း။</p>
<p>4(b)(3) + App. A(19) ၄(ခ)(၃) + နောက်ဆက်တွဲ ဇယား - က(၁၉)</p>	<p>1 to 3 million kyat fine (၁၀)သိန်းမှ သိန်း(၃၀)အထိ</p>	<p>Publishing publications inciting crimes, “brutality”, violence, gambling, or drug use. ရာဇဝတ်မှု၊ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှု၊ အကြမ်းဖက်မှု၊ လောင်းကစားမှုနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါးဆိုင်ရာပြစ်မှု ကျူးလွန်စေရန် လှုံ့ဆော်သည့် စာပေများထုတ်ဝေခြင်း။</p>
<p>4(b)(3) + App. A(21) ၄(ခ)(၃) + နောက်ဆက်တွဲ က(၂၁)</p>	<p>Up to 15 years (+fine) (၁၅) နှစ်အထိ (+ငွေဒဏ်)</p>	<p>Inciting any offence under the Electronic Transactions Law. အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်ရေးဥပဒေပါ ပြစ်မှုများ ကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။</p>
<p>4(b)(3) + App. A(23) ၄(ခ)(၃) + နောက်ဆက်တွဲ က(၂၃)</p>	<p>10 years to Death sentence ထောင်ဒဏ် (၁၀) နှစ်မှ သေဒဏ်</p>	<p>Inciting any violation of the Penal Code while on a plane. Inciting an offence against a civilian airport. Inciting communicating false information to endanger a flight. Inciting service providers to commit an offence that endangers a plane or airport. Inciting communicating false information to endanger a ship. Inciting financing of terrorism. လေယာဉ်ပေါ်တွင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်ကို ကျူးစေရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း။ လေဆိပ်အား ပြစ်မှုတစ်ခုခုကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။ လေယာဉ်ပျံသန်းမှုအား ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စေရန် မမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက် များ ဆက်သွယ်ပေးပို့ခြင်းပြုအောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။ လေယာဉ်တစ်စီး သို့မဟုတ် လေဆိပ်တစ်ခုအပေါ် အန္တရာယ်ကျရောက်စေရန် ဝန်ဆောင်မှုပေးနေသူများအား ပြစ်မှုတစ်ခုခု ကျူးလွန်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။ သင်္ဘောတစ်စီးကို ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်စေရန် မှားယွင်းသော သတင်းအချက်အလက်များ ဆက်သွယ်ပေးပို့ခြင်းပြုအောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း။ အကြမ်းဖက်မှုလုပ်ငန်းကို ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ရန် လှုံ့ဆော်ခြင်း။</p>

မြန်မာနိုင်ငံ၏ လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာဥပဒေများသည် တရားဝင်မှုရှိပါသလား။

လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ အရပ်ဘက် ဥပဒေများတစ်ချို့သည် တရားဝင်မှုရှိသည်။ ဥပမာ - ပြစ်မှုကျူးလွန်စေရန် အားပေးခြင်းကဲ့သို့ အချို့သော လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို (ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၀၇) နိုင်ငံအားလုံးတွင် တွေ့နိုင်သည်။ သို့သော် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေအများစုသည် “အဆင့် (၃) ဆင့်ပါဆန်းစစ်ချက်” တစ်ခုမှ အောင်မြင်ခြင်း မရှိသောကြောင့် တရားမဝင်မှုမရှိပေ။ ဥပဒေများသည် ရှင်းလင်းစွာ ရေးသားထားခြင်းမရှိသလို တရားဝင်သည့် ရည်ရွယ်ချက်လည်း မရှိသည့်အပြင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ခြင်းလည်း မရှိပေ။ လှုံ့ဆော်သူက ပြုစေလိုသည့် လုပ်ရပ်များသည် ပြစ်မှုမြောက်သင့်သည့် လုပ်ရပ်များမဟုတ်သောကြောင့် အဆိုပါပြဋ္ဌာန်းချက် အများအပြားသည် တရားဝင်မှုမရှိပေ။ ဥပမာ - သပိတ်မှောက်ခြင်းသည် ပြစ်မှုတစ်ခု မဖြစ်သင့်သောကြောင့် သပိတ်မှောက်ရန် လှုံ့ဆော်ခြင်းသည်လည်း ပြစ်မှု မမြောက်သင့်ပေ။

Are Myanmar’s incitement laws legitimate?

Some of the civilian incitement laws are legitimate. Some incitement provisions, such as abetment to a crime (Penal Code article 107), are found in all countries. However, most of Myanmar’s incitement laws are illegitimate as they fail all parts of the “three-part test” in international law. They are not clearly written, do not have a legitimate aim, and are unnecessary. Many provisions are illegitimate because the incited act should not be a crime. For example, striking should not be a crime, so incitement to strike should also not be a crime.

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘာကြောင့် လှုံ့ဆော်မှု ဆိုင်ရာ ဥပဒေအများအပြား ရှိနေသနည်း။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ပြည်သူများကို ဖိနှိပ်ရန် သဏ္ဍာန်တူပြစ်မှုအများအပြားကို ဖန်တီးသည့် သမိုင်းရှိသည်။ လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ အများအပြား ရှိနေခြင်းသည် ပြည်သူများက မည်သည့်ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုက ဥပဒေနှင့်ညီကြောင်း သို့မဟုတ် မညီကြောင်း သဲသဲကွဲကွဲ မသိနိုင်အောင် အခိုင်အမာ ဖန်တီးထားသည်။ ဤအချက်က အကြောက်တရားနှင့် မိမိကိုယ်ကို ဆင်ဆာဖြတ်တောက်သည့် အခြေအနေတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ အချို့သော လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို ပြစ်ဒဏ်တိုးမြှင့်ရန် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥပမာ - ရာဇသတ်ကြီး မူဟောင်းထဲတွင် ပါဝင်သော လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာပြဋ္ဌာန်းချက် အများစုသည် အမြင့်ဆုံးထောင်ဒဏ် (၂) နှစ် သတ်မှတ်ထားပြီး နောက်ပိုင်းပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော အကြမ်းဖက်မှုတိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေတွင် အမြင့်ဆုံး သေဒဏ်အထိ သတ်မှတ်ထားသည်။

Why does Myanmar have so many incitement laws?

Myanmar has a history of creating many similar crimes in order to oppress the people. Having many incitement laws ensures that people are unsure which expression is lawful and which is not. This creates an environment of fear and self-censorship. Some incitement laws were adopted to increase punitive sentences. For example, most incitement provisions in the older Penal Code have a maximum sentence of 2 years, compared to the death sentence in the newer Counter Terrorism Law.

မြန်မာနိုင်ငံ လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာဥပဒေများကို အသုံးပြု၍ မည်သူများအား အရေးယူသနည်း။

မြန်မာနိုင်ငံ လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေအများစုကို သတင်းထောက်များ၊ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူများ၊ ဆန္ဒပြသူများ၊ နိုင်ငံရေးတက်ကြွ လှုပ်

Who are Myanmar’s incitement laws used against?

Myanmar’s incitement laws are mainly used against those opposing the military coup including journalists, human

ရှားသူများ၊ NLD ပါတီအမတ်များ၊ ကျောင်းသားများ၊ Facebook အသုံးပြုသူများ၊ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ခေါင်းဆောင်များ နှင့် နိုင်ငံဝန်ထမ်းအများစုဖြစ်ကြသည့် လူထုအာဏာဖီဆန်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်သူများ (CDM) အပါအဝင် စစ်အာဏာသိမ်းမှုဆန့်ကျင်သူများကို အရေးယူရာတွင် အဓိကအသုံးပြုသည်။ ထို့ပြင် လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာဥပဒေများကို တရားစွဲဆိုခံရသူများ၏ ရှေ့နေများနှင့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ၏ မိသားစုဝင်များကို အရေးယူရာတွင်လည်း အသုံးပြုလာခဲ့သည်။

rights defenders, protesters, political activists, NLD politicians, students, Facebook users, student union leaders, and participants in the Civil Disobedience Movement (CDM), many of whom are public officials. Incitement laws have also been used against defence lawyers and family members of political prisoners.

လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာဥပဒေကို စစ်တပ်က ဘာကြောင့် အသုံးပြုသနည်း။

စစ်တပ်သည် အတိုက်အခံများကို တတ်နိုင်သမျှ ဒဏ်ခတ်အရေးယူလိုပြီး အခြားသောထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာဥပဒေများက ပြစ်ဒဏ်သတ်မှတ်ချက် ပိုမြင့်သည်။ ဥပမာ - လှုံ့ဆော်မှုအတွက် သေဒဏ်ပေးနိုင်ပြီး (ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၁၂၁ နှင့် အကြမ်းဖက်မှုတိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၇(ဆ)) ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒထုတ်ဖော်ခြင်းအတွက် ထောင်ဒဏ် (၂) နှစ်သာ ချမှတ်နိုင်သည် (ငြိမ်းချမ်းစွာစုဝေးခြင်းနှင့် ငြိမ်းချမ်းစွာ စီတန်းလှည့်လည်ခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေ)။

Why does the military use incitement laws?

The military wants to punish dissenters as much as possible and incitement laws have higher sentences than other laws regulating expression. For example, incitement can be punished by death (Penal Code article 121, Counter Terrorism Law article 7(g)) whereas non-violent protest may only get 2 years imprisonment (Peaceful Assembly and Procession Law).

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် အရေးယူခံရသည့် အမှုအရေအတွက် မည်မျှရှိသနည်း။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် အရေးယူခံရသည့်အမှု အရေအတွက် အချက်အလက်မရှိပါ။ သို့သော် FEM ၏သုံးသပ်ချက်အရ ထိုသို့သော အမှုများ အများအပြားရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ နိုင်ငံရေးနှင့် ဆက်သွယ်သော ပြစ်မှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာနေသည့် အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် မီဒီယာများက လူပုဂ္ဂိုလ်များအပေါ် တရားစွဲဆိုထားသည့် စွဲချက်များနှင့် ပတ်သက်သည့် အခြေခံအချက်အလက်များသာ ပေးနိုင်ကြသည်။ အဆိုပါ အခြေခံအချက်အလက်များတွင် အများအားဖြင့် မည်သည့်ပြဋ္ဌာန်းချက်နှင့်အညီ အရေးယူထားကြောင်းသာ ပါဝင်ပြီး မည်သည့်ပြစ်မှုကို အမှန်တကယ် ကျူးလွန်ထားကြောင်း ပါဝင်ခြင်း မရှိပေ။ ဥပမာ - အကြမ်းဖက်မှု တိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေပုဒ်မ ၅၀(ည) အရ အရေးယူထားကြောင်း ဖော်ပြထားသော်လည်း ထိုပုဒ်မအောက်တွင် မတူညီသောပြစ်မှု (၁၁) ခုပါဝင်ပြီး ၎င်းတို့အနက် ပြစ်မှုတစ်ခုသာ လှုံ့ဆော်မှုနှင့်သက်ဆိုင် သည် (ပုဒ်မ ၄၁၁)။

How many incitement cases are there in Myanmar?

There is no data on the number of incitement cases in Myanmar, although FEM's analysis has found many. Civil society groups and media monitoring politically-motivated criminal cases only provide basic information on the charges brought against individuals. This basic information often only includes a sentencing provision and not the actual crime. For example, it includes sentencing provision Article 50(j) of the Counter-Terrorism Law which itself covers 11 different offences only one of which is incitement (Article 41d).

နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေသည် လှုံ့ဆော်မှု နှင့်ပတ်သက်သည့် အမှုများပေါ် မည်သို့ သက် ရောက်မှု ရှိသနည်း။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် အခြေခံလူ့အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံ တော်အရေးပေါ် ကာလအတွင်း ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ခြင်း၊ ဆိုင်းငံ့ခြင်း ပြုလုပ်နိုင်သည် ဟု ဆိုထားသော်လည်း မည်သည့်အခွင့်အရေးများ ဖြစ် ကြောင်းကို အတိအကျဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။ နိုင်ငံတကာ ဥပဒေအရ မည်သည့် ဆိုင်းငံ့မှုမျိုးကိုမဆို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သတ်မှတ်ဖော်ပြရန် လိုအပ်သည်။ နိုင်ငံတော်အရေးပေါ်အခြေအနေကို တရားမဝင် ကြေညာ ပြီးနောက် စစ်တပ်သည် မည်သည့် လူ့အခွင့်အရေးများကို မည်မျှကြာ မြင့်အောင် ဆိုင်းငံ့လိုက်ကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ စစ်တပ်က အ များပြည်သူထံ အသိပေးကြေညာခဲ့သည့် တစ်ခုတည်းသော ဆိုင်းငံ့မှုမှာ နိုင်ငံသားများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာလိုခြံမှုကို ကာကွယ်ပေးရေးဥပဒေပါ စောင့်ကြည့်ထောက်လှမ်းခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့် အရေး ဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပါ လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့် (ပုဒ်မ ၃၅၄(က)) ကို စစ်တပ်ကဆိုင်းငံ့လိုက်ခြင်းရှိ မရှိ မသိရှိရပေ။ ထို့ကြောင့် လှုံ့ဆော်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် အမှုများပေါ် နိုင်ငံတော်အရေးပေါ် အခြေအနေ၏ သက်ရောက်မှုကို ရှင်းရှင်းလင်း လင်း မသိရပေ။

လှုံ့ဆော်မှုကြောင့် ဖမ်းဆီးခြင်း သို့မဟုတ် ထိန်း သိမ်းခြင်း ခံခဲ့ရသူများ၏ အခြေအနေ မည်သို့ရှိ သနည်း။

လှုံ့ဆော်မှုဖြင့် စွပ်စွဲခံထားရသူတစ်ဦးသည် ရဲ သို့မဟုတ် စစ်တပ်၏ ထိန်း သိမ်းခြင်းကို ခံရနိုင်သည်။ ထိန်းသိမ်းခံရသူအများစုသည် စစ်တပ်၏ စစ်ကြောရေးဌာနများသို့ ခေါ်ဆောင်သွားခြင်း ခံရသည်။ ထိန်းသိမ်းခြင်း နှင့် စစ်ဆေးမေးမြန်းခြင်း ပြုလုပ်စဉ်ကာလအတွင်း အနိမ့်ဆုံးအားဖြင့် ရက်စက်သော၊ လူမဆန်သော သို့မဟုတ် လူ့ဂုဏ်သိက္ခာညှိုးနွမ်းစေ သော ပြုမူဆက်ဆံခြင်းများ၊ အပြစ်ပေးခြင်းများ နှင့် ကြိုတွေ့ခဲ့ရသည် ဟု ထိန်းသိမ်းခံရသူများက ဆိုကြသည်။ အများအပြားမှာ ၎င်းတို့သည် ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းခံခဲ့ရသည်ဟု ဆိုကြသည်။ စွပ်စွဲခံရသူများကို အာ မခံပေးဘဲ အကျဉ်းထောင်များအတွင်း ထိန်းသိမ်းထားပြီး ၎င်းတို့၏ မိ သားစုများနှင့် တွေ့ဆုံခွင့်မပြုပေ။

အချို့သော တရားစွဲခံရသူများက ၎င်းတို့သည် နှစ်ရှည်ထောင်ဒဏ် ချ မှတ်ခံရခြင်းမှ ရှောင်ရှားနိုင်ရန် ရဲကိုလာဘ်ထိုး၍ ၎င်းတို့အပေါ်အရေးယူ ထားသော စွဲချက်များကို လှုံ့ဆော်မှုအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့ကြသည် ဟုဆို

What impact has the State of Emergency had on incitement cases?

The 2008 constitution says that undefined fundamental human rights can be restricted or suspended during a state of emergency. International law requires that any suspensions are clearly defined. After unlawfully declaring a state of emergency the military has not clarified which human rights have been suspended or for how long. The only suspension that the military made public was to surveillance rights in the Law Protecting the Privacy and Security of Citizens. We do not know whether the military has or has not suspended the constitution's right to freedom of expression provision (Article 354(a)) or fair trial rights. Therefore, the impact of the state of emergency on incitement cases is unclear.

What are the conditions like for those detained or arrested for incitement?

A person accused of incitement can be detained by either the police or the military. A majority of those detained are taken to military interrogation centres. Those detained have reported facing at the very least cruel, inhuman, or degrading treatment and punishment while being held and interrogated. Many have reported facing torture. Defendants are kept in prisons without bail and are not allowed access to their family.

Some defendants reportedly pay bribes to the police to have charges changed to incitement in order to avoid longer sentences. For example, changing a charge from the Counter Terrorism Law (Article 50j) to the Penal Code (Article 505A) reduces the maximum potential sentence from life imprisonment to 3 years.

ကြသည်။ ဥပမာ - အကြမ်းဖက်မှုတိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေ (ပုဒ်မ ၅၀၂) ကို ရာဇသတ်ကြီး (ပုဒ်မ ၅၀၅က) သို့ပြောင်းလဲလိုက်ပါက ထောင်ဒဏ်အ မြင့်ဆုံး တစ်သက်တစ်ကျွန်း ချမှတ်ခံနိုင်သည့် အခြေအနေမှ ထောင် ဒဏ် အမြင့်ဆုံး (၃) နှစ်အထိသာ ချမှတ်ခံနိုင်သည့် အခြေအနေသို့ လျော့ ကျသွားမည် ဖြစ်သည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လှုံ့ဆော်မှုနှင့် ပတ်သက်သော အမှု များကို မည်သို့စစ်ဆေးကြားနာ သနည်း။

စွပ်စွဲခံထားရသူများသည် လမ်းကြောင်းနှစ်ခုအနက် တစ်ခုနှင့်အညီ အရေးယူခြင်းခံရသည်။ သို့သော် လမ်းကြောင်းနှစ်ခုလုံးမှာ လျှို့ဝှက် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်များကို စစ်တပ်ကသာ ကြိုးကိုင် ချယ်လှယ်သည်။ ပထမလမ်းကြောင်းမှာ ထောင်များအတွင်း စီစဉ်ထား သည့် “အထူးတရားရုံးများ” တွင် စစ်ဆေးခြင်းဖြစ်သည်။ အထူးတရားရုံး များသည် တံခါးပိတ် တရားရုံးများဖြစ်သောကြောင့် သတင်းထောက် များ၊ အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် မိသားစုဝင်များ တက်ရောက် ခွင့်မရှိပေ။ အထူးတရားရုံးများတွင် အရပ်ဘက်ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဥပဒေများ အတိုင်းဆောင်ရွက်ပြီး စီရင်ချက်များကို အရပ်သားတရားသူကြီး အ မည်ခံသူများက ချမှတ်ကြသည်။ မျှတသော တရားခွင့်အခွင့်အရေးများ ချိုးဖောက်ခြင်းခံရသည်။ အမှုသည် (၁) နှစ်ခန့် ကြာမြင့်လေ့ရှိပြီး သို့မ ဟုတ် စွပ်စွဲခံရသူက ဝန်ခံပါက (၁) လ မှ (၃) လကြား ကြာမြင့်လေ့ရှိ သည်။ ၂၀၂၃ ခုနှစ်တွင် ရာဇသတ်ကြီးပါပြစ်မှုများနှင့် သက်ဆိုင်ခြင်း မရှိသော အမှုများတွင် တရားရင်ဆိုင်နေရသူများကို တတိယလမ်း ကြောင်းဖြစ်သည့် အရပ်ဘက်ခရိုင်တရားရုံးများတွင် ဆက်လက်အရေး ယူဆောင်ရွက်သည်ဟု သိရသည်။

ဒုတိယလမ်းကြောင်းမှာ စစ်ခုံရုံးတွင် အမှုစစ်ဆေးခြင်းဖြစ်သည်။ စစ် ခုံရုံးများသည် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ တရားရုံးများမဟုတ်ပေ။ စစ်ဘက်ဆိုင် ရာ တရားရုံးများသည် စစ်သားများအပေါ်သာ သက်ရောက်မှုရှိသည့် ဖွဲ့ စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ (ပုဒ်မ ၂၉၃ခ နှင့် ၃၁၉) အရလည်းကောင်း၊ တပ်မ တော်အက်ဥပဒေ (ပုဒ်မ ၁၀၀-၁၉၃) အရလည်းကောင်း ဖွဲ့စည်းထား သည့် တရားရုံးများဖြစ်ပြီး အဆိုပါပြဌာန်းချက်များ (တပ်မတော် အက်ဥ ပဒေ ပုဒ်မ ၁၃၆၊ ၂၃၃(၁)၊ ၂၂၀) တွင် သက်သေခံစွည်းဆိုင်ရာ စံနှုန်းများ၊ အယူခံဝင်ခွင့်နှင့် ဥပဒေအကြံပေး ရယူခွင့်ကဲ့သို့ တစ်ချို့သော မျှတသော တရားခွင့်အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ ပါဝင်သည်။ စစ်ခုံရုံးများမှာ မူ အရပ်သားများအပေါ်သက်ရောက်မှုရှိပြီး ယခင်တစ်ကြိမ် ၁၉၈၉ ခုနှစ် စစ်အုပ်ချုပ်ရေး ကြေငြာခဲ့စဉ်က နောက်ဆုံးကျင့်သုံးခဲ့သည်ကို တွေ့ရ သည်။ စစ်ခုံရုံးများသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြဌာန်းချက်အပေါ် အခြေခံထားခြင်း မရှိသောကြောင့် တရားလက်လွှတ်ဆောင်ရွက်သော အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် ဆောင်ရွက်ပုံ များ နှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း ၎င်းတို့သည် မျှတသောတရားခွင့် အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ အခြေခံမူများ တစ်စုံတစ်ရာ ကျင့်သုံးခြင်း ရှိ မရှိ နှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း သတင်းအချက်အလက် အလွန်နည်းပါး သည်။

How do incitement trials proceed in Myanmar?

Defendants have proceeded down one of two tracks, both of which are secretive with decisions dictated by the military. The first track is trial by “special court” set up inside prisons. Special courts are closed courts and therefore journalists, civil society, and families are not allowed to attend. Special courts apply civilian criminal laws and judgements are made by ostensibly civilian judges. Fair trial rights are violated. Trials take about a year or 1-3 months if the defendant confesses. In 2023, some defendants who are not facing Penal Code cases are reportedly proceeding down a third track of civilian district courts.

The second track is trial by military tribunal. Military tribunals are not courts martial, which are referred to in the constitution (Articles 293b and 319), are regulated in the Myanmar Military Act (Articles 110-193), apply only to military personnel, and include some fair trial principles, such as evidential standards, right to appeal, and legal advice (Myanmar Military Act Articles 136, 213(1), 220). Military tribunals apply to civilians and were last seen when the military previously imposed martial law in 1989. They have no constitutional basis and are therefore extrajudicial. Little is known about their procedures and practices or whether they include any fair trial principles.

တရားစွဲဆိုခံရသူများသည် ရှေ့နေ အကူအညီရကြ ပါသလား။

ရဲများ၏ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ စွဲချက်တင်ခြင်းခံရပြီး “အထူးတရားရုံးများ”တွင် အမှုရင်ဆိုင်ရသည့် တရားစွဲဆိုခံရသူများသည် ရှေ့နေအကူအညီ ရကောင်း ရနိုင်ပါသည်။ လုံ့ဆော်မှုနှင့် ပတ်သက်သည့် အမှုများကို “နိုင်ငံရေးနွယ် သော” အမှုများဟု သတ်မှတ်ကြပြီး ရှေ့နေလိုက်ပေးရန် ကြောက်ရွံ့ကြ သောကြောင့် အချို့သောတရားစွဲဆိုခံရသူများသည် ရှေ့နေရှာ၍မရကြပေ။ အခြားသော တရားစွဲဆိုခံရသူများမှာ ငွေကြေးမတတ်နိုင်သောကြောင့် သို့မ ဟုတ် ဥပဒေအထောက်အကူ မရကြသောကြောင့် ရှေ့နေမငှားနိုင်ကြ ပေ။ အချို့သော တရားစွဲဆိုခံရသူများက ၎င်းတို့၏အမှုများအတွက် စော စောအမိန့်ချ၍ အမှုပြီးအောင် မြန်မြန်ဝန်ခံချက်ပေးလိုသောကြောင့် တမင်ရှေ့နေမငှားဘဲ နေကြသည်။ အချို့သော တရားစွဲဆိုခံရသူများက စစ် တပ်ကသာ အမိန့်ချဆုံးဖြတ်ပြီး တရားသူကြီးများသည် လွတ်လပ်စွာ ဆုံးဖြတ်ခွင့်အာဏာ မရှိသောကြောင့် ရှေ့နေအကူအညီ ယူခြင်းသည် အကျိုးမရှိဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ရှေ့နေရှိသူများကလည်း ၎င်းရှေ့နေ များကို အမှုလိုက်ပေးစေခြင်းထက် ၎င်းတို့၏မိသားစုများနှင့် မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်းများထံ သတင်းစကားပါးနိုင်ရန် အဓိက အားကိုးကြသည်။

တရားလက်လွတ်ဖွဲ့စည်းထားသော စစ်ခုံရုံးများတွင် အမှုရင်ဆိုင်ရသူ များသည် အမှုမစစ်ဆေးမီဖြစ်စေ၊ စစ်ဆေးနေစဉ်ဖြစ်စေ၊ စစ်ဆေးပြီး ချိန်တွင်ဖြစ်စေ မည်သည့်အဆင့်တွင်မဆို ရှေ့နေအကူအညီ ရယူခွင့် မရှိကြပေ။

မည်သို့သော ပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်သနည်း။

အထူးတရားရုံးများနှင့် စစ်ခုံရုံးများသည် အရေးယူမှုပြင်းထန်သည်။ ၎င်း တို့သည် ရှိသမျှသော အမြင့်ဆုံးပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်ကြသည်။

အကျဉ်းထောင်များသည် မည်သို့အခြေအနေ ရှိသနည်း။

လုံ့ဆော်မှုအတွက် အမှုကြားနာရန် စောင့်ဆိုင်းနေသည့် သို့မဟုတ် တ ရားရုံးအမိန့် စောင့်ဆိုင်းနေသည့် တရားစွဲဆိုခံရသူများသည် အကျဉ်း ထောင်များတွင် ရာဇဝတ်အကျဉ်းသားများထက် ပိုမိုဆိုးရွားသော အခြေ အနေများနှင့် ကြုံတွေ့ရသည်။ ၎င်းတို့သည် အနိမ့်ဆုံးအားဖြင့် ရက်စက် သော၊ လူမဆန်သော သို့မဟုတ် လူဂုဏ်သိက္ခာညှိုးနွမ်းစေသော ဆက်ဆံမှု သို့မဟုတ် ဒဏ်ခတ်မှုများ ကြုံရလေ့ရှိသည်။ ၎င်းတို့သည် ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းခံရသည်ဟု ဆိုကြသည်။ အချို့မှာ လက်စဖျောက်

Do defendants have access to a lawyer?

Defendants detained by the police, charged, and brought before “special courts” may have access to a lawyer. Some defendants cannot find a lawyer because lawyers are afraid to take incitement cases that are regarded as “political”. Other defendants cannot hire a lawyer because the defendant lacks resources or access to legal aid. Some defendants choose not to have a lawyer because they want to confess quickly in order to complete their sentence sooner. Some defendants do not believe that having a lawyer will be useful because judges have no discretionary powers as sentences are decided by the military. Those who have access to a lawyer primarily use the lawyer to pass messages to their friends and families rather than for defence.

Defendants brought before extrajudicial military tribunals are not granted access to a lawyer at any stage before, during, or after trial.

What sentences are given?

The special courts and military tribunals are punitive. They hand down the maximum sentence available.

What are the conditions of imprisonment?

Defendants awaiting trial or sentenced for incitement are regarded by prisons as “political” prisoners. They face worse conditions than criminal prisoners. Political prisoners are subject to at the very least cruel, inhuman, or degrading treatment and punishment. Many have reported facing torture. Some have been disappeared and others have reportedly been killed. Political prisoners also have less access to medical care.

ခံရပြီး အခြားသူများမှာ သတ်ဖြတ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်ဟု သိရသည်။ ၎င်းတို့သည် ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ရရှိခြင်းလည်း ပိုမိုနည်းပါးကြသည်။

အယူခံဝင်ခြင်းသည် အကျိုးရှိပါသလား။

တရားစွဲဆိုခံရသူများသည် လှုံ့ဆော်မှုအတွက် “အထူးတရားရုံးများ” က ချမှတ်သောပြစ်ဒဏ်များကို အယူခံဝင်နိုင်ပါသည်။ လှုံ့ဆော်မှုနှင့် ပတ်သက်သည့် အမှုအနည်းငယ်တွင် အယူခံဆက်တင်ထားသော တရားရုံးက အဆိုပါအယူခံများကို ပယ်ချကြပြီး ကျန်ရှိအမှုအားလုံးကိုမူ တရားရုံးက လက်ခံသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် ပြန်လည်ပယ်ချလေ့ရှိသည်။ အယူခံတင်ခြင်းသည် အောင်မြင်ခြင်းမရှိကြောင်း ရှေ့နေများက သိကြသော်လည်း တရားစွဲဆိုခံရသူများသည် ၎င်းတို့၏ ရပ်တည်ချက်အရ ဖြစ်စေ၊ စစ်အုပ်ချုပ်မှုကိုဆန့်ကျင်ကြောင်း ပြသရန်ဖြစ်စေ အယူခံတင်ကောင်း တင်နိုင်သည်။

တရားစွဲဆိုခံရသူများသည် တရားလက်လွတ်ဖွဲ့စည်းထားသော စစ်ခုံရုံးများ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အယူခံတင်ခွင့် မရှိပါ။ သေဒဏ်ချမှတ်ခံရပါက တရားစွဲဆိုခံရသူသည် လျော့ပေါ့ပြစ်ဒဏ်အတွက် စစ်ခေါင်းဆောင် မင်းအောင်လှိုင်ကို အသနားခံနိုင်သည်။

နိုင်ငံတကာတရားရုံးများက အကူအညီပေးနိုင်ပါသလား။

နိုင်ငံတကာတရားရုံးများသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ဂမ္ဘီယာနိုင်ငံကြား ဖြစ်သည့်အမှုကဲ့သို့ နိုင်ငံအချင်းချင်းကြားဖြစ်ပွားသော အမှုများနှင့်သာ အများအားဖြင့် သက်ဆိုင်သည်။ လူ့အခွင့်အရေးကော်မတီကဲ့သို့ အချို့သော နိုင်ငံတကာစာချုပ်အခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများသည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီ၏အမှုများကို လက်ခံပေးသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံသည် အဆိုပါစာချုပ်များကို အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးထားခြင်း မရှိပါ။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ အမှုများကို လက်ခံစဉ်းစားပေးနိုင်သည့် တရားလက်လွတ်ဖမ်းဆီးခြင်းဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂလုပ်ငန်းအဖွဲ့သည်သာ မြန်မာပြည်သူများအတွက် တစ်ခုတည်းသောယန္တရား ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များက ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအပေါ်ဥပဒေအရစည်းနှောင်မှု မရှိပေ။ ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် မတရားမှုတစ်ခုကို မီးမောင်းထိုးပြနိုင်ရန်သာ အဓိကအကျိုးပြုသည်။ ကုလသမဂ္ဂလုပ်ငန်းအဖွဲ့ထံသို့ အမှုတင်သွင်းပါက ကုလသမဂ္ဂသည် စစ်တပ်လက်အောက်ခံနိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနကို အဆိုပါအမှုအကြောင်း စုံစမ်းမေးမြန်းမည်ဖြစ်သောကြောင့် မိမိဆီသို့ အန္တရာယ်ကိုဖိတ်ခေါ်ရာလည်း ရောက်နိုင်သည်။

Are appeals worthwhile?

Defendants can appeal against incitement sentences handed down by “special courts”. In a minority of incitement cases, the appellant court refuses to accept the appeal, and in all others the court accepts the appeal but dismisses it later. Lawyers know that appeals fail but defendants may choose to appeal as a matter of principle or as an act of protest against military rule.

Defendants cannot appeal against decisions made by extrajudicial military tribunals. In the case of a death sentence, defendants can petition the military leader, Min Aung Hlaing for a lesser sentence.

Can international courts help?

International courts are mainly concerned with cases between States, such as the Gambia versus Myanmar in the International Court of Justice. Some international treaty bodies, such as the Human Rights Committee, accept individuals’ cases, but Myanmar has not ratified these treaties. The UN Working Group on Arbitrary Detention is the only mechanism available to Myanmar people that can consider individuals’ cases. However, their decisions are not binding on UN Member States. Decisions are primarily used by individuals to highlight injustice. Submitting a case to the UN Working Group may also attract risk because the UN will ask the military-controlled Foreign Ministry about the case.

ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းခြင်းခံရစဉ် သင့်တွင်ရှိသော အခွင့်အရေးများ

Your rights when detained and arrested

တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးကို အသိအမှတ်မပြုသည့် စစ်တပ်၏ ပျက်ကွက်မှုကြောင့် တရားခံများ၊ ရှေ့နေများနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း ထောက်ခံသူများသည် ဤဥပဒေပါအခွင့်အရေးများကို သတိနှင့် အသုံးပြုသင့်ပါသည်။

Defendants, lawyers, and civil society supporters should exercise caution when using these legal rights given the military's failure to recognise the rule of law.

ရဲများ၏ တရားမဝင်ထိန်းသိမ်းခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်

တရားမဝင်ထိန်းသိမ်းခြင်း မခံရစေရေး သင့်တွင်အခွင့်အရေးရှိသည် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၂၁(ခ) နှင့် ၃၇၆၊ ၃၃၉ မှ ၃၄၂ အထိ နှင့် ၃၄၈။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၆၁၊ ၁၀၀၊ ၁၆၇ နှင့် ၄၉၁)။

Right against unlawful police detention

You have a right not to be unlawfully detained (Constitution, Arts. 21(b) and 376; 339-342, and 348; Code of Criminal Procedure, Arts. 61, 100, 167, and 491).

တရားမဝင် ထိန်းသိမ်းခံရခြင်းကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာမှုအတွက် နစ်နာကြေးတောင်းပိုင်ခွင့်ရှိပြီး တရားမဝင်ထိန်းသိမ်းခံရကြောင်း ကန့်ကွက်ရန် ပြည်ထောင်စုတရားလွှတ်တော်ချုပ်သို့ အသိပေးနိုင်သည် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၇၈။ ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၃၀။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၈၀ နှင့် ၄၉၁)။

You have the right to claim damages from the police for unlawful detention, and to petition the Supreme Court to challenge the lawfulness of detention (Constitution, Art. 378; Penal Code, Art. 330; Code of Criminal Procedure, Arts. 80 and 491).

သင်သည် ထိန်းသိမ်းခံရချိန် (၂၄) နာရီပြည့်ပြီးပါက တရားရုံးသို့ သွားရောက်ပိုင်ခွင့်ရှိသည် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၇၆။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၈၁ နှင့် ၁၆၇)။

You have a right to go before a court if detained over 24 hours (Constitution, Art. 376; Code of Criminal Procedure, Arts. 81 and 167).

စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများပြုလုပ်ပြီး လုံလောက်သော သက်သေခံချက် မရရှိပါက သင်သည် ပြန်လည်လွှတ်ပေးခံရရန် အခွင့်အရေးရှိသည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၆၉)။

You have the right to be released if insufficient evidence is found during the investigation (Code of Criminal Procedure, Art. 169).

တရားမဝင်ဖမ်းဆီးခံရခြင်းနှင့် ရှာဖွေခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်

သင်သည် ဖမ်းဆီးခံရသောအခါ သင့်အား အင်အားအလွန်အကျွံသုံး၍ ကိုင်တွယ်ခြင်း သို့မဟုတ် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့်မညီသည့် ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှု ပြုလုပ်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိသည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၅၀)။

Right against unlawful arrests and searches

You have the right not to be treated with excessive force or undue restraint when being arrested (Code of Criminal Procedure, Art. 50).

သင်သည် ရဲများ၏ လေးစားစွာဆက်ဆံခြင်း ခံရပိုင်ခွင့်ရှိသည် (ရဲလက်စွဲ၊ စာပိုဒ်-၁၀၅၆)။

You have a right to be treated respectfully by the police (Police Manual, para. 1056).

သင်သည် ရဲများ၏ အကာအကွယ်ပေးခြင်း ခံရပိုင်ခွင့်ရှိသည် (ရဲလက်စွဲ၊ စာပိုဒ်-၁၀၈၆)။

You have a right to be protected by the police (Police Manual, para. 1086).

ရဲများသည် ရှာဖွေမှုပြုလုပ်လိုပါက တရားရုံးက ထုတ်ပေးထားသော ရှာဖွေခွင့်ဝရမ်း ရှိရန်လိုအပ်သည်။ ရဲများသည် ၎င်းတို့သိမ်းယူသွားသော ပစ္စည်းစာရင်း လက်ခံပြေစာကို သင့်ကိုမဖြစ်မနေပေးရန် လိုအပ်သည်။ သို့သော် တစ်ခါတစ်ရံတွင် သင်ကရှာဖွေခွင့် ပေးလိုက်ကြောင်း ပြသရန် ၎င်းကို အသုံးပြုသည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၉၆ မှ ၁၀၃ အထိ။ ရဲလက်စွဲ၊ စာ ပိုဒ်-၁၀၆၄။ တရားရုံးများလက်စွဲ၊ စာပိုဒ်-၄၀၁။ စစ်တပ်က “ဆိုင်းငံ့ လိုက်သော” နိုင်ငံသားများ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာလွတ်လပ်ခွင့်နှင့်ပုဂ္ဂိုလ် ဆိုင်ရာလုံခြုံရေး အကာအကွယ်ပေးရေးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၈)။

Police searches require a search warrant issued by a court. Police must give you a receipt for seized items, although this is sometimes used to show you consented to a search (Code of Criminal Procedure, Arts. 96-103; Police Manual, para. 1064; Courts Manual, para. 401; the military “suspended” Law Protecting the Privacy and Security of Citizens, Art. 8).

You have the right not to be physically and mentally sexually harassed (Penal Code Arts. 354 and 509; Union of Myanmar Vs. Thin Thein (and 3), 2002, M.L.R 36).

သင်သည် ရုပ်ပိုင်း၊ စိတ်ပိုင်းနှင့် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးနှောင့်ယှက်ခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိသည်။ (ရာဇသတ်ကြီးပုဒ်မ ၃၅၄ နှင့် ၅၀၉။ Union of Myanmar Vs Thin Thein (and 3), 2002, M.L.R 36)။

ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်

Right not to be tortured

သင်သည် ကြမ်းတမ်းစွာဆက်ဆံခံရခြင်းနှင့် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိသည် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၄၄ နှင့် ၃၅၃။ ရာဇသတ်ကြီးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၃၀ နှင့် ၃၃၁။ မြန်မာနိုင်ငံ ရဲတပ်ဖွဲ့ စည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၇(ဆ)။ UDHR ၊ ပုဒ်မ ၅)။

You have the right not to be tortured or mistreated (Constitution, Arts. 44 and 353; Penal Code Arts. 330-331; Myanmar Police Force Maintenance of Discipline Law, Art. 17(g); UDHR, Art. 5).

သင်သည် စစ်ဆေးခံရစဉ် ထိခိုက်နာကျင်အောင် ပြုမူခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိသည် (ရာဇသတ်ကြီးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၃၀ နှင့် ၃၃၁)။

You have the right not to be hurt during an interrogation (Penal Code, Arts. 330-331).

သင်သည် ခြိမ်းခြောက်မှုပြု၍ဖြစ်စေ၊ ကတိကဝတ်ပေး၍ဖြစ်စေ မလျှော်သြဇာသုံး၍ သိမ်းသွင်းခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိသည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၄၃)။

You have the right not to be induced by threat or promise (Code of Criminal Procedure, Art. 343).

သင်သည် ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း သို့မဟုတ် ကြမ်းတမ်းစွာ ဆက်ဆံခြင်း ပြုခံရကြောင်း စုံစမ်းစစ်ဆေးရဲအရာရှိထံသို့ တိုင်ကြားခွင့်ရှိပြီး ၎င်းက မဖြစ်မနေ စုံစမ်းစစ်ဆေးရန် လိုအပ်သည် (ရဲလက်စွဲ၊ စာပိုဒ် - ၁၆၉၃)။

You have a right to report accusations of torture or misconduct to the investigating police officer, who must investigate them (Police Manual, para. 1693).

ရဲကကျူးလွန်သော ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုကို ရဲထံသို့ မတိုင်ကြားဘဲ တရားရုံးများသို့ မဖြစ်မနေ တိုင်ကြားရမည်။ ထို့နောက် ရရှိသောထိခိုက်ဒဏ်ရာများကို အမှုကြားနာစဉ် တရားသူကြီးများက မှတ်တမ်းယူထားရန် တောင်းဆိုသင့်သည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၂၀၀)။

You must report police torture to the courts – not to the police – and should ask judges to record injuries during hearings (Code of Criminal Procedure, Art. 200).

နှုတ်ဆိုခွင့်

သင်သည် ဖြောင့်ချက်ပေးရမည့် တာဝန်မရှိကြောင်း သင့်အား မဖြစ်မနေ အသိပေးရန် လိုအပ်သည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၆၄)။

သင်သည် ဖြောင့်ချက်ပေးအောင် အတင်းအကျပ် ခိုင်းစေခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိသည် (သက်သေခံအက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၂၄။ မြန်မာနိုင်ငံ ဝန်ထမ်းစည်းကမ်းထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၃။ ICCPR ၊ ပုဒ်မ ၁၄(၃)။

သင်က ဆန္ဒအလျောက် ဖြောင့်ချက်ပေးမှသာ ထိုဖြောင့်ချက်ကို သက်သေအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၆၄)။ အကျပ်ကိုင်ခံရသော၊ မှားယွင်းသော သို့မဟုတ် ဆင်ခြင်မှုမရှိသော ဖြောင့်ချက်ပေးခြင်းကို ရှောင်ရှားသင့်သည်။

သင်သည် မိမိအပေါ်စွပ်စွဲချက်အတွက် ကိုယ်တိုင်သက်သေခံပေးခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိသည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၄၂(၁)(က)။ ICCPR ပုဒ်မ ၁၄(၃)(ဆ)။

သင်သည် တရားသူကြီး၏ မေးခွန်းများကို မဖြေဆိုဘဲ နေပိုင်ခွင့် ရှိသည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဆိုင်ရာ၊ ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၄၂(၂)(ဂ)။

Right to remain silent

You must be informed that you are not obliged to confess (Code of Criminal Procedure, Art. 164).

You have a right not to be forced to confess (Evidence Act Art. 24; Myanmar Police Force Maintenance of Discipline Law, Art. 13; ICCPR, Art. 14(3)).

Your confession can only be used as evidence if it is made voluntarily (Code of Criminal Procedure, Art. 164). You should avoid making coerced, false, or unwise confessions.

You have the right to not self-incriminate (Code of Criminal Procedure, Art. 342(1)(a); ICCPR Art. 14(3)(g)).

You have a right not to answer a judge's questions (Code of Criminal Procedure, Art. 342(2)(iii)).

တရားစွဲဆိုသည့်စံနှုန်းများ

Charging standards

ဥပဒေအရာရှိသည် အမှုတစ်ခုက တရားစွဲဆိုသည့် စံနှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိပါက အမှုကိုပြန်လည်ရုပ်သိမ်းရန် တာဝန်ရှိသည် (ပြည်ထောင်စု ရှေ့နေချုပ်ဥပဒေ ၂၀၁၀၊ ပုဒ်မ ၃၆(စု)။ အကျင့်ပျက်ခြစားမှု တိုက်ဖျက်ရေးကုလသမဂ္ဂသဘောတူစာချုပ်၊ ပုဒ်မ ၁၁ အကောင်အထည်ဖော်မှုလမ်းညွှန်နှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းမူဘောင်)။

အဆင့် (၁) အောင်မြင်နိုင်ခြေများပါသလား။

- ပြစ်မှုအစိတ်အပိုင်းအားလုံးအတွက် သက်သေပြရန် သံသယထက်ပိုသည့် သက်သေခံရှိပါသလား။ အဆိုပါ သက်သေသည် ရယူနိုင်သော၊ တင်သွင်းနိုင်သော၊ ယုံကြည်နိုင်လောက်သော သက်သေခံဖြစ်ပါသလား။
- လူသက်သေများသည် ယုံကြည်စိတ်ချရပါသလား။
- စွပ်စွဲခံရသူဘက်က ခိုင်မာသော ခုခံချေပနိုင်စွမ်း ရှိနေပါသလား။

အဆင့် (၂) အရေးယူခြင်းသည် အများပြည်သူအတွက် အကျိုးရှိပါသလား။

- ပြစ်မှု၏ သဘောသဘာဝနှင့် ပြင်းထန်မှုအတိုင်းအတာ မည်မျှ ရှိသနည်း။
- ပြစ်မှုကျူးလွန်ခံရသူနှင့် အခြားပြည်သူများ၏ သဘောဆန္ဒ မည်သို့ရှိသနည်း။
- ပြစ်မှုကျူးလွန်သောနေ့ရက်နှင့် အရေးယူမှုစတင်သည့် နေ့ရက်ကြား ကြန့်ကြာမှုရှိပါသလား။
- အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်းထက်စာလျှင် အများပြည်သူအတွက် ပိုမိုအကျိုးရှိနိုင်သည့် အခြားနည်းလမ်းရှိပါသလား။

Prosecutors have a duty to withdraw cases if the case does not reach the charging standard (Attorney General of the Union Law 2010, Art 36(i); United Nations Convention against Corruption, Article 11 implementation guide and evaluative framework).

Step 1: Is success likely:

- Is there evidence to prove every element of the crime beyond a reasonable doubt? Is the evidence accessible, admissible, and reliable?
- Are the witnesses credible?
- Are there strong defences available to the accused?

Step 2: Is prosecution in the public interest?

- What is the nature and seriousness of the crime?
- What are the interests of the victim and the broader community?
- Has there been a delay between the date of the crime and the beginning of the prosecution?
- Are there alternatives to prosecution that would better serve the public interest?

စွဲချက်တင်ခံရစဉ်နှင့်အမှုကြားနာစဉ် သင်၏ အခွင့်အ

ရေးများ

Your rights when charged and in trial

ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်

သင်သည် မိမိကိုယ်ကိုခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၉ နှင့် ၃၇၅။ ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃)။

သင်သည် သင့်အားမည်သည့်ပုဒ်မများဖြင့် စွဲချက်တင်ထားကြောင်း သိပိုင်ခွင့်ရှိသည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၂၁၀။ ICCPR ၊ ပုဒ်မ ၉(၂)။)

သင်သည် သင့်အားတိုင်ကြားသူနည်းတူ တန်းတူထွက်ဆိုခွင့်ရှိသည်။ သင့်ဘက်မှ ထွက်ဆိုပေးမည့် ကိုယ်ပိုင်မျက်မြင်သက်သေ ခေါ်ဆိုခွင့်ရှိသည် (Maung Ant Bwe & One v. Union of Burma, 1948 BLR (HC) 863. Union of Burma v. Ah Shin & 2 Others, 1955 BLR (HC) 317.)။

သင်သည် သက်သေကို ပြန်လှန်စစ်ဆေးခွင့်ရှိသည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၂၀၈(၂)။)

သင်သည် တရားရုံးက လေးစားစွာဆက်ဆံခြင်း ခံရပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ (တရားရုံးများလက်စွဲ၊ အပိုဒ် ၁၃)။

ရှေ့နေခေါ်ဆိုခွင့်

သင်သည် ရှေ့နေခေါ်ယူခွင့်ရှိသည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၄၀။ တရားရုံးများလက်စွဲ၊ အတွဲ (၂) အပိုဒ် ၄၅၅။ ဥပဒေ ဆိုင်ရာ အထောက်အကူပေးရေးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၂၅၊ ၂၆၊ ၃၁ နှင့် ၄၃။ ICCPR ပုဒ်မ ၁၄(၃)(ဃ)။)

သင်သည် ရှေ့နေနှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရှိသည် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၇၅။ တရားရုံးများလက်စွဲ၊ အပိုဒ် ၄၅၅။ တရားလွှတ်တော် ထုတ်ပြန်ချက်အမှတ် (၂) (အထွေထွေ)၊ (၁၆) ရက်၊ ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၁၉၇၇။ အကျဉ်းသားအက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၄၀။ ရဲလက်စွဲ၊ အပိုဒ်-၇၄)။

သင်သည် သင့်အကျိုးကို သစ္စာစောင့်သိလေးစားပြီး လစ်လျူရှုခြင်း မပြုသော ရှေ့နေတစ်ဦး ရယူခွင့်ရှိသည် (ရှေ့နေများအက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၄၄။ ၁၉၆၈၊ BLR (တရားလွှတ်တော်) စာမျက်နှာ-၂၆၄။ ရှေ့နေ များ၏

Right of defence

You have the right of defence (Constitution, Arts. 19 and 375; Union Judiciary Law, Art. 3).

You have the right to know what charges are against you (Code of Criminal Procedure, Art. 210; ICCPR, Art. 9(2)).

You have the right to be heard equally with the complainant. You have the right to call your own witnesses (Maung Ant Bwe & One v. Union of Burma, 1948 BLR (HC) 863. Union of Burma v. Ah Shin & 2 Others, 1955 BLR (HC) 317.)

You have the right to cross-examine witnesses (Code of Criminal Procedure, Art. 208(2)).

You have the right to be treated with respect by the court (Court Manual, para. 13).

Right to a lawyer

You have a right to a lawyer (Code of Criminal Procedure, Art. 340; Courts Manual, Vol. II, para. 455; Legal Aid Law, Arts. 25-26, 31, and 43; ICCPR, Art. 14(3)(d)).

You have a right to access your lawyer (Constitution, Art. 375; Courts Manual, para. 455; High Court Notification No.2 (General), 16th February 1927; Prisons Act, Art. 40; Police Manual, para. 74).

You have a right to a lawyer who loyally respects your interests and not negligent (Legal Practitioners Act, Art. 44; 1968, BLR (High Court) Page 264; UN Declaration on the Basic Principles on the Role of Lawyers, 12).

အခန်းကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်သည့် အခြေခံမူများဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂကြေညာစာတမ်း၊ ၁၂။

သင်သည် ထောင်ဝင်စာလာတွေ့သည့် အချိန်အပါအဝင် သင်၏ရှေ့နေနှင့် လျှို့ဝှက်စွာ ဆက်သွယ်ပြောဆိုခွင့်ရှိသည် (သက်သေခံအက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၂၆။ အကျဉ်းထောင်များအက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၄၀)။

You have the right to confidential communications with your lawyer, including during prison visits (Evidence Act, Art. 126; Prison Act, Art. 40).

အခြေခံဥပဒေကိုအသုံးပြုပိုင်ခွင့်

သင်သည် သင်၏ အခြေခံဥပဒေပါအခွင့်အရေးကို အကောင်အထည်ဖော်ပေးရန် တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ (Nga Pein v The Union of Burma, 1953 (SC) 116a)

သင်သည် မည်သည့် ဥပဒေတစ်ခု သို့မဟုတ် မူဝါဒတစ်ခုကိုမဆို ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိမရှိ စစ်ဆေးပေးရန် တရားရုံးကို တောင်းဆိုပိုင်ခွင့်ရှိသည်။ ((U Htwe (a) A. E. Madari v. U Tun Ohn & One. 1948 BLR (SC) 541, at 560-61).

Right to use the Constitution

You have a right to ask for your Constitutional rights to be enforced (Nga Pein v The Union of Burma, 1953 BLR (SC) 116a).

You have a right to ask a court to test the constitutionality of any law or policy (U Htwe (a) A. E. Madari v. U Tun Ohn & One. 1948 BLR (SC) 541, at 560-61).

နိုင်ငံတကာဥပဒေနှင့်စံနှုန်းများ အသုံးပြုပိုင်ခွင့်

သင်သည် မိမိကိုယ်ကို ခုခံကာကွယ်ရာတွင် မြန်မာနိုင်ငံ အခြေခံဥပဒေထက်ကျော်လွန်၍ အခြားသောနိုင်ငံများမှ ကြေညာချက်များ၊ အခြေခံမူများနှင့် အယူအဆများကို ကိုးကားပိုင်ခွင့်ရှိသည် (Daw Si Si v. Union of Myanmar, (1964) BLR 876)။

သင်သည် မိမိကိုယ်ကို ခုခံကာကွယ်ရာတွင်ဖြစ်စေ အယူခံဝင်ရာတွင်ဖြစ်စေ နိုင်ငံတကာဥပဒေများ စံနှုန်းများနှင့်အညီ ဖြစ်စေရန် ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသည် (၂၀၁၇ ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူပေးရေး ဥပဒေ ပြင်ဆင်ချက်၊ ပုဒ်မ ၃(ခ))။

Right to use international law and standards

You have a right for your defence to refer beyond Myanmar’s Constitution to the statements, principles, and doctrine in other countries (Daw Si Si v. Union of Myanmar, (1964) BLR 876).

You have a right that your defence and appeal complies with international law and standards (Legal Aid Law 2017 Amendment, Art. 3(b)).

အပြစ်မရှိကြောင်းမှတ်ယူခွင့်

သင့်တွင် အပြစ်ရှိကြောင်း သက်သေမပြနိုင်မချင်း သင်သည် အပြစ်မဲ့သူတစ်ဦးဖြစ်သည်ဟု သတ်မှတ်ခံရပိုင်ခွင့်ရှိသည် (Union of Burma v. U Aye Kyi, 1964 BLR 396; UDHR, Art. 11(1))။

အရေးယူလိုသောသူများသာ သင့်အတွက် အပြစ်ရှိကြောင်း သက်သေပြရမည့်တာဝန်ရှိပြီး သင်သည် အပြစ်ကင်းကြောင်း သက်သေပြရမည့်တာဝန်မရှိပါ (သက်သေခံအက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၀၁ မှ ၁၀၄ အ ထိ)။

Right to be presumed innocent

You have the right to be presumed innocent until proven guilty (Union of Burma v. U Aye Kyi, 1964 BLR 396; UDHR, Art. 11(1)).

The burden of proof is on the prosecution, not on you (Evidence Act, Arts. 101-104).

The benefit of doubt is on you (Daw Tin Oo and U Aye Phe (3) v Union, 1966 BLR 129).

သင်၏ထွက်ဆိုချက်များကို မှားကြောင်း သက်သေမပြနိုင်ပါက ၎င်း တို့ကို အမှန်ဟုမှတ်ယူရမည် (Daw Tin Oo and U Aye Phe (3) v Union, 1966 BLR 129)။

“သက်သေခံချက်”အရည်သွေးသတ်မှတ်ချက်အတွက် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆို ချက်ရှိသည် (သက်သေခံအက်ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃)။

သင်၏ ဖြေရှင်းချက်သည် အကျိုးအကြောင်းသင့်သည့် အမှန်တရား ဖြစ် နိုင်ခြေရှိပါက တရားရုံးက သင့်အားယုံကြည်မှုမရှိသည့်တိုင် သင်သည် တရားသေလွှတ်ပေးခြင်း ခံရပိုင်ခွင့်ရှိသည် (M. Muthiah Servai v. Union, 1955 BLR (HC) 175)။

ဥပဒေနှင့်အညီတန်းတူအခွင့်အရေးရပိုင်ခွင့်

သင်သည် ဥပဒေနှင့်အညီတန်းတူအခွင့်အရေးနှင့် မျှတသော တရားစီရင် ရေးဆိုင်ရာအခွင့်အရေး ရပိုင်ခွင့်ရှိသည် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၉၊ ၃၅၃ နှင့် ၃၈၁။ ICCPR ၊ ပုဒ်မ ၉(၁)။)

သင်သည် အများပြည်သူရှေ့မှောက်တွင် စစ်ဆေးစီရင်ခြင်း ရပိုင်ခွင့်ရှိ သည် (ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃(ခ)။ ပြစ်မှုဆိုင် ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၅၊ ပုဒ်မ ၁၀)။

သင်သည် သက်သေခံချက်ကို ကြားနာခွင့်ရှိသည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံး ဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၅၁)။

သင်သည် ဥပဒေသတ်မှတ်ချက်အတိုင်းသာ အခကြေးငွေပေးဆောင်ရန် အခွင့်အရေးရှိသည် (ပြည်ထောင်စုတရားစီရင်ရေးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၇၃၊ ၁၉၉၉ တရားရုံးများလက်စွဲ၊ အပိုဒ် ၇၆ နှင့် ပုဒ်မ ၁၀၃(၄၄)။)

သင်သည် အကျင့်ပျက်ခြစားမှုကို တိုင်ကြားခွင့်ရှိသည် (အကျင့်ပျက် ခြစားမှုတိုက်ဖျက်ရေးဥပဒေ၊ ရာဇသတ်ကြီး ပုဒ်မ ၁၆၁ မှ ၁၇၁ အ ထိ)။

ကြန့်ကြာမှုမရှိသောစစ်ဆေးစီရင်ခြင်း ရရှိပိုင်ခွင့်

သင်သည် အကြောင်းခိုင်လုံမှုမရှိသည့် ကြန့်ကြာမှုများ သို့မဟုတ် ရွှေ့ဆိုင်းမှုများမရှိဘဲ အမြန်ဆုံးစစ်ဆေးစီရင်ခြင်း ရပိုင်ခွင့်ရှိသည် (တ ရားရုံးများလက်စွဲ၊ အပိုဒ် ၂၊ ၂၄၊ ၄၆၆။ Maung Tin Ngwe Vs. The Union of Burma, (1966) B.R. 639; ICCPR, 14(3)။)

ကြားနာစစ်ဆေးမှုသည် (၆) လအတွင်း ပြီးဆုံးသင့်သည် (ပြည်ထောင်စု ရှေ့နေချုပ်စည်းမျဉ်းများ၊ စည်းမျဉ်း ၁၀၉(c)။)

ကြန့်ကြာနေသောအမှုများကို ပိတ်သိမ်းရမည် (ပြည်ထောင်စုတရား လွှတ်တော်ချုပ်၊ ကြေညာချက် ၁၁၄/၄၂၄ PTC [2855/2015]။)

The standard of “proof” is defined (Evidence Act, Art. 3).

If you give an explanation which may reasonably be true, even though it is not believed by the Court, you are entitled to an acquittal (M. Muthiah Servai v. Union, 1955 BLR (HC) 175).

Right to due process

You have the right to due process and a fair trial (Constitution, Arts. 19, 353, and 381; ICCPR, Art. 9(1)).

You have the right to a public trial (Union Judiciary Law 2010, Art. 3(b); Code of Criminal Procedure, Art. 352; UDHR, Art. 10).

You have a right to hear the evidence (Code of Criminal Procedure, Art. 353).

You have a right to only pay fees consistent with the law (Union Judiciary Law, Art. 73; Courts Manual 1999, para. 76 and Art. 103(44)).

You have a right to report corruption (Anti-Corruption Law; Penal Code, Arts. 161-171).

Right to trial without delay

You have a right to a speedy trial without unjustifiable delays or postponement (Court Manual, paras. 22, 24, 466, 560; Maung Tin Ngwe Vs. The Union of Burma, (1966) B.R. 639; ICCPR, 14(3)).

The trial should be completed within 6 months (Union Attorney General Rules, Rule 109(e)).

Stalled cases must be dismissed (Supreme Court Notification 114/424 PTC [2855/2015]).

အာမခံရယူခွင့်

သင်သည် အာမခံလျှောက်ထားပိုင်ခွင့်ရှိသည် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၇၆ မှ ၃၇၈ အထိ။ UDHR ၊ ပုဒ်မ ၉။ ICCPR ပုဒ်မ ၉။)

ရဲများသည် (၂၄) နာရီထက်ပို၍ ချုပ်နှောင်လိုပါက တရားသူကြီးထံမှ ခွင့်ပြုချက် ရယူရမည်။

ထိုသို့ခွင့်ပြုချက်ရယူရာတွင် သင်ကိုယ်တိုင် တရားရုံးသို့ မဖြစ်မနေ လိုက်ပါရမည်။

ရဲတပ်ဖွဲ့သည် ဘာကြောင့် မဖြစ်မနေ ဆက်လက်စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုပြုလုပ်ရန်နှင့် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားရန် လိုအပ်ကြောင်း တရားသူကြီးကို မဖြစ်မနေ ပြသရမည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၆၇)။

သင်သည် ထပ်မံချုပ်နှောင်ခံရခြင်းကို ငြင်းဆန်ခွင့်ရှိသည် (တရားရုံးများလက်စွဲ၊ စာပိုဒ် ၄၀၃)။

ရဲဌာန သို့မဟုတ် တရားရုံးသည် အာမခံလျှောက်ထားနိုင်သော ပြစ်မှုကို အာမခံပေးရမည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၄၉၆)။

အာမခံပေးနိုင်သော ပြစ်မှုတစ်စုံတရာဖြင့် စွပ်စွဲခံရသူသည် ရဲတပ်ဖွဲ့စခန်းမှူး၏ ဝမ်းမပါပဲ ဖမ်းဆီးခြင်း သို့မဟုတ် ချုပ်နှောင်ခြင်း ခံရသည့်အခါ ထိုသူသည် အသက် (၁၆) နှစ်အောက်ပြည်သူတစ်ဦး သို့မဟုတ် အမျိုးသမီးတစ်ဦး သို့မဟုတ် ဖျားနာသူ သို့မဟုတ် ချည်နဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်ပါက ၎င်းကို အာမခံဖြင့်လွှတ်ထားရန် တရားရုံးက ညွှန်ကြားနိုင်သည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၄၉၇)။

ဥပဒေအကာအကွယ်တန်းတူရပိုင်ခွင့်

သင်သည် မည်သည့် ဂျွန်ဒါ၊ လူမျိုး၊ ကိုးကယ်ရာဘာသာ သို့မဟုတ် နိုင်ငံသားဖြစ်စေကာမူ တရားဥပဒေအကာအကွယ် တန်းတူရပိုင်ခွင့် ရှိသည် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၄၇။ UDHR ၊ ပုဒ်မ ၂ နှင့် ၇)။

Right to bail

You have the right to request bail (Constitution, Arts. 376-378; UDHR, Art. 9; ICCPR, Art. 9).

Police must get permission from a judge to extend detention beyond 24 hours.

You must be present in the court for any extension.

Police must show the judge why further investigation is necessary and why further detention is necessary (Code of Criminal Procedure, Art. 167).

You have a right to oppose further detention (Court Manual, para. 403).

The police or the court shall allow bail for bailable offences. (Code of Criminal Procedure, Art. 496).

When any person accused of any non-bailable offence is arrested or detained without warrant by an officer in charge of a police-station, the Court may direct that any person under the age of sixteen years or any woman or any sick or infirm person accused of such offence be released on bail. (Code of Criminal Procedure, Art. 497).

Right to equal protection of the law

You have the right to equal protection of the law regardless of your gender, ethnicity, religion, or citizenship (Constitution, Art. 347; UDHR Art 2 and 7).

ဘာသာပြန်ဝန်ဆောင်မှုရယူခွင့်

သင်သည် တရားရုံးတွင် ဘာသာပြန်ဝန်ဆောင်မှု ရယူခွင့်ရှိသည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ် ၃၆၁။ ICCPR ပုဒ်မ ၁၄(၃)(က)။)

သင်သည် ချုပ်နှောင်ထားခံရစဉ် လက်စမ်းစာ သို့မဟုတ် သင်္ကေတဘာသာစကားအပါအဝင် ဘာသာပြန်ဝန်ဆောင်မှု ရယူခွင့်ရှိသည် (ဥပဒေဆိုင်ရာအထောက်အကူပေးရေးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၂၇။ ICCPR ၊ ပုဒ်မ ၁၄(၃)(က)။)

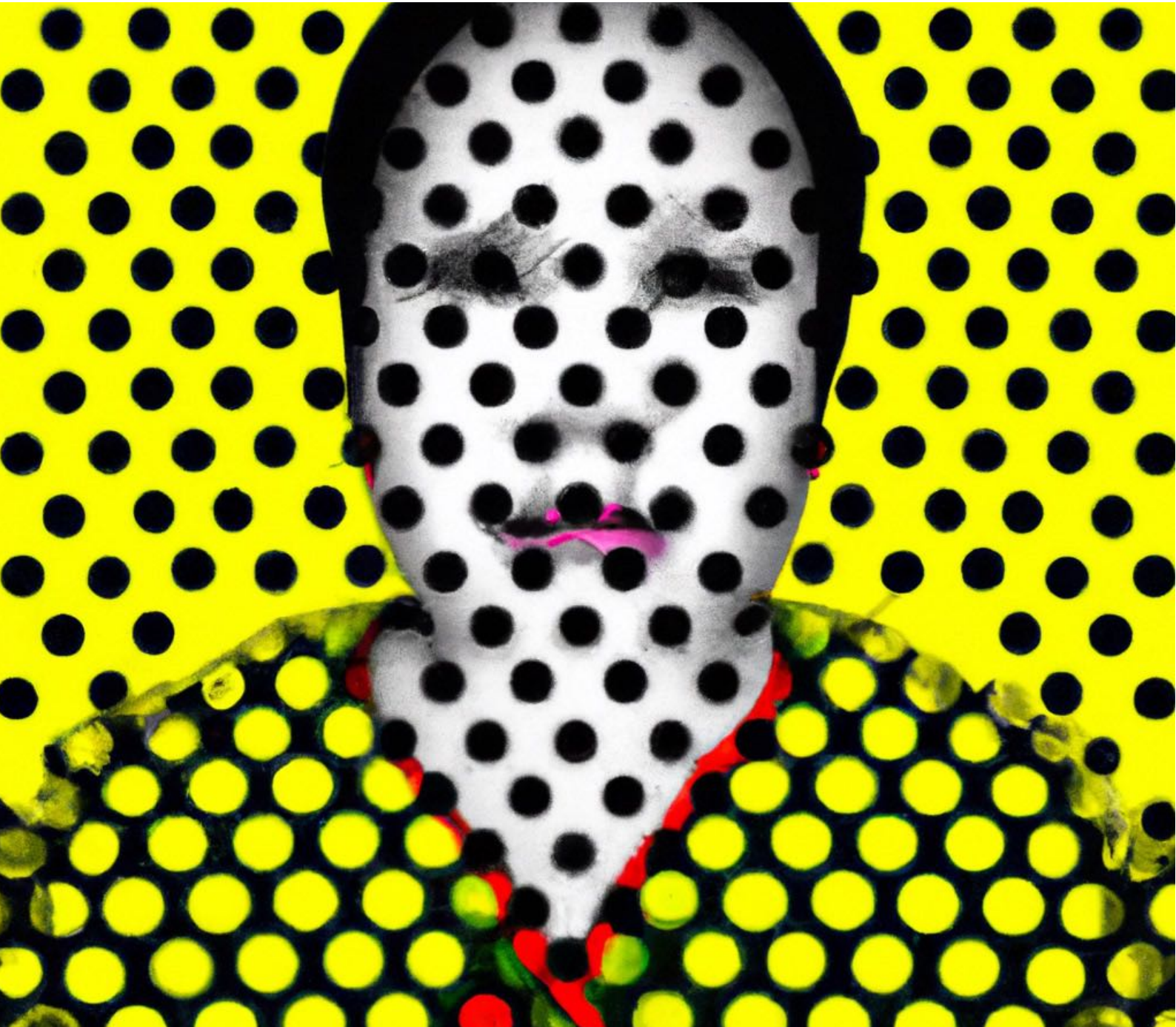
သင်သည် ဖြောင့်ချက်များအား ဘာသာပြန်ဆိုချက် ရယူခွင့်ရှိသည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၆၄။ ICCPR ပုဒ်မ ၁၄(၃)(က)။)

Right to interpretation

You have the right to interpretation in court (Code of Criminal Procedure, Art 361; ICCPR Art 14(3)(a)).

You have the right to interpretation when in custody, including by braille or sign language (Legal Aid Law 2017, Art 27; ICCPR Art 14(3)(a)).

You have the right to translate confessions (Code of Criminal Procedure, Art 364; ICCPR Art 14(3)(a)).

သင့်ရှေ့နေ၏အခွင့်အရေး

Your lawyer's rights

သင့်ရှေ့နေတွင်လည်း အရေးကြီးသော အခွင့်အရေးများရှိသည်။

ရှေ့နေဝင်ခွင့် (တရားရုံးများလက်စွဲ ၁၉၉၉၊ အပိုဒ် ၃(၁)၊ ပုဒ်မ ၃(၄) မှ ၃(၇) အထိ၊ ပုဒ်မ (၇)။

သင့်အားကိုယ်စားပြုခွင့် (တရားရုံးများလက်စွဲ၊ အတွဲ-၂၊ အပိုဒ် ၄၅၅)

ပစ္စည်းသက်သေနှင့် လူသက်သေများကို ကြားနာခွင့် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၅၃ နှင့် ၃၆၀)။

အမှုနှင့်ပတ်သက်သော အချက်အလက်များကို သိရှိခွင့်နှင့် တက်ကြွစွာ ခုခံချေပခွင့် (ရှေ့နေရှေ့ရပ်များ၏ ကျင့်ဝတ်သိက္ခာများ တာဝန်နှင့် အခွင့်အရေးများ၊ တရားရုံးချုပ်ရှေ့နေများကောင်စီ၊ သတ္တမအကြိမ် မြောက်ထုတ်ဝေခြင်း၊ ပုဒ်မ ၁၄၁)

ညွှန်ကြားချက်များလက်ခံရရှိရန်နှင့် စာရွက်စာတမ်းများကို လေ့လာရန် လိုလောက်သော အချိန်ရယူခွင့် (တရားရုံးများလက်စွဲ၊ အတွဲ-၂၊ ပုဒ်မ ၄၅၇။ ICCPR ၊ ပုဒ်မ ၁၄(၃)(ခ)။

သင်နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ သင်အကျိုးနှင့်သော်လည်းကောင်း တွဲဖက် သတ်မှတ်ခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့် (ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၅၇။ ရှေ့နေများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ပတ်သက်သော အခြေခံမူများဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂလူ့အခွင့်အရေးကြေညာစာတမ်း၊ အခြေခံမူ ၁၈)။

Right to practice (Courts Manual 1999, para. 3(1), Art. 3(4) – (7), 7).

Right to provide you with representation (Courts Manual, Vol. II, para. 455)

Right to hear the evidence and the witnesses (Code of Criminal Procedure, Art. 353 and 360).

Right to know the facts of the case and argue vigorously (Ethics of the Legal Practitioners Duties and Rights Seventh Edition, Union of Myanmar Bar Council, Art. 141).

Right to sufficient time to receive instructions and study documents (Courts Manual, Vol. II, Art. 457; ICCPR, Art. 14(3)(b)).

Right not to be identified with you or your cause (Constitution, Art. 357; UN Declaration on the Basic Principles on the Role of the Lawyer, Principle 18.

အထွေထွေ တရားရေးဆိုင်ရာ ခုခံချေပရေးဗျူဟာများ

General legal defence strategies

ခုခံချေပရေးဗျူဟာချမှတ်ခြင်း

တရားစွဲခံရသူများအားလုံးသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နက်ရှိုင်းသော ဒီမိုကရေစီမဆန်သည့် တရားရေးစနစ်နှင့် ရင်ဆိုင်ကြရသည်။ အချို့တရားစွဲခံရသူများသည် ၎င်းတို့အပေါ် စွဲဆိုချက်များသည် တရားဝင်မှုမရှိကြောင်း ပြန်လည်အံတုရန် ကြိုးစားလျှင် ပိုမိုဆိုးရွားသောရလဒ် နှင့် ကြုံရနိုင်ကြောင်း သိကြသော်လည်း ရင်ဆိုင်အံတုရန် ရွေးချယ်ကြသည်။ အခြားသူများမှာမူ မတရားသော ဒဏ်ခတ်အရေးယူမှုများကို ရှောင်ရှားရန် သိမ်ငယ်သော နည်းလမ်းများကို ရွေးချယ်ကြရသည်။ အချို့မှာ ၎င်းတို့၏ အမှု မြန်မြန်ပြီး၍ ထောင်မှမြန်မြန် လွတ်မြောက်ရန် မျှော်လင့်ချက်ဖြင့် ဖြောင့်ချက်ပေးကြသည်။ အချို့မှာမူ ထောင်ဒဏ်လျော့ပေါ့ ချမှတ်ခံရစေရန် ၎င်းတို့အပေါ် တင်ထားသော စွဲချက်များကို ပြောင်းလဲနိုင်ရန် ကြိုးစားကြသည်။ ဤအရာများအားလုံးသည် စစ်မှန်သည့် ခုခံကာကွယ်ရေး ဗျူဟာများ ဖြစ်ကြသည်။

သင်၏ခုခံချေပရေးဗျူဟာကို သင်ကိုယ်တိုင်သာ ရွေးချယ်သင့်သည်။ သင်သည် ဆုံးဖြတ်ချက်မချမီ ရှေ့နေထံမှ ဥပဒေအကြံပြုချက်များ အမြန်ဆုံး ရယူနိုင်အောင် ကြိုးစားသင့်သည်။ ရှေ့နေတစ်ဦးသည် လမ်းညွှန်မှုပေးခြင်း၊ တရားရုံးတွင် ခုခံချေပပေးခြင်းနှင့် သင့်မိသားစုများနှင့် မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများထံ သတင်းပေးပို့ခြင်း ပြုလုပ်ပေးနိုင်သည်။ ၎င်းတို့သည် အမှုအတွက် လိုအပ်သော စာရွက် စာတမ်းနှင့် အချက်အလက်များ ပြင်ဆင်ပေးလိမ့်မည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက အလားတူအမှုများကို ခုခံချေပဖူးသည့် အတွေ့အကြုံရှိသော ရှေ့နေကို ရွေးချယ်ပါ။ ၎င်းတို့သည် မည်သည့်အရာက အလုပ်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် မည်သည့်အရာက အလုပ်မဖြစ်ကြောင်း သိကြသောကြောင့်ဖြစ် သည်။

သင်၏ရှေ့နေသည် ခုခံချေပရေးဗျူဟာ ရေးဆွဲလိမ့်မည်။ ၎င်းတို့သည် အောက်ပါအချက်များ ဆောင်ရွက်လိမ့်မည်။

- (၁) ရှိနေသော အချက်အလက်များအားလုံးကို လေ့လာစိစစ်ခြင်း။
- (၂) ဥပဒေများကို စစ်ဆေးကာ ပြစ်မှု၏ အခြေခံအစိတ်အပိုင်းများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- (၃) သင်၏အမှုနှင့် ပတ်သက်သော ဖြစ်စဉ်အချက်အလက်များကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း။
- (၄) တရားလို၏ ထွက်ဆိုချက်များကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းခြင်း။

ဤအချက်များအပေါ်အခြေခံ၍ သင်၏ရှေ့နေသည် သင့်ဘက်မှ အမှုအားနည်းချက်များကိုဖော်ထုတ်ခြင်း၊ တရားလိုဘက်မှ အမှုအားနည်းချက်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း ပြုလုပ်လိမ့်မည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ရန် သင့်အတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေသည့် သက်သေခံများနှင့် တရားလို

Creating a defence strategy

All defendants face Myanmar’s deeply undemocratic judicial system. While some defendants choose to fight the legitimacy of their case, knowing that they may get a worse sentence as a result, many others are forced to make demeaning choices in order to escape unjust punishment. Some confess in the hope of speeding up their case so that they are freed from prison more quickly. Others try to get their charges changed to reduce the length of imprisonment. These are all legitimate defence strategies.

Only you should decide your own defence strategy. You should try to seek legal advice from a lawyer as soon as possible before deciding. A lawyer can provide guidance, defend in court, and ensure information reaches families and friends. They will prepare documents and information on the case. If possible, choose a lawyer that has previous experience fighting similar charges, because they will know what works and what does not.

Your lawyer will develop a defence strategy. They will:

1. Review all available information
2. Check the law to determine the essential elements of the crime
3. Investigate the facts of your case
4. Predict what the plaintiff will say.

Based on this, your lawyer will decide the weaknesses in your case and the weaknesses in the prosecution’s case. They will do this by looking at the evidence that supports you and the evidence that supports the prosecution. There are a number of general defence strategies which can be used separately or in combination.

အတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေသည့် သက်သေခံများကို ကြည့်ရှုလိုမိမည်။ အထွေထွေဆုံးချေပရေးဗျူဟာအချို့ရှိပြီး ၎င်းတို့ကို တစ်ခုစီသီးသန့်ဖြစ်စေ၊ ပေါင်းစပ်၍ဖြစ်စေ အသုံးပြုနိုင်သည်။

ရုပ်သိမ်းခြင်း

ခုခံချေပခြင်း နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ တရားလိုဘက်မှ အမှုပြန်လည်ရုပ်သိမ်းအောင် ကြိုးစားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤနည်းလမ်းသည် စွပ်စွဲခံရသူနှင့် တရားလိုကြား ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ သီးသန့်ဆွေးနွေးခြင်းအပေါ် အခြေခံသည်။ ဤနည်းလမ်းတွင် တရားလိုကို ၎င်း၏နစ်နာမှုအတွက် ပြန်လည်တောင်းပန်ခြင်းနှင့် နစ်နာကြေးပေးခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။ အကယ်၍ တရားလိုဘက်က လက်ခံပါက ဥပဒေရုံးမှတစ်ဆင့် အမှုရုပ်သိမ်းပေးရန် တရားရုံးက မဖြစ်မနေ ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၄၉၄)။ အမှုစစ်ဆေးသည့် အဆင့်အပေါ်မူတည်၍ တရားစွဲဆိုခံရသူတစ်ဦးကို စွဲချက်ရုပ်သိမ်းရန် သို့မဟုတ် တရားသေလွှတ်ပေးရန် ဆောင်ရွက်လိမ့်မည်။

ငြင်းဆိုခြင်း - သက်သေမခိုင်လုံခြင်း

အပြစ်ရှိကြောင်း သက်သေမပြနိုင်သေးခြင်း သင်သည် အပြစ်မဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သင့်တွင် အပြစ်ရှိကြောင်း သက်သေပြရန်မှာ ဥပဒေအရာရှိ၏ အလုပ်ဖြစ်သည်။ ဥပဒေအရာရှိသည် အောက်ပါအချက်များအတွက် လုံလောက်သောသက်သေများ မဖြစ်မနေပြနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

- (၁) သင့်သည့် မိမိကိုယ်တိုင်၏ လွတ်လပ်သောသဘောဆန္ဒအရ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း။
- (၂) သင့်တွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိခဲ့ကြောင်း (စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ)။ သင်သည် တပါးသူအားထိခိုက်နိုင်ခြေကို အလေးမထားဘဲ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်း။ သင့်တွင် အဆိုပါပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ရန် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့် ကျွမ်းကျင်မှု/ အသိပညာရှိကြောင်း။
- (၃) သင့်လုပ်ရပ်ကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာမှု ဖြစ်စေခဲ့ကြောင်း။ ၎င်းကို သင်ကိုယ်တိုင်က တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေခဲ့ကြောင်း။
- (၄) သင်သည် ဥပဒေလိုက်နာရန် ပျက်ကွက်ခဲ့ကြောင်း။

ဤအချက်များအတွက် သက်သေခံချက်များအပေါ် အကျိုးကြောင်းသင့်သော သံသယစိတ်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်းသည် သင်၏ခုခံချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည်။ လုံလောက်သောသက်သေမရှိပါက တရားရုံးက သင့်တွင်အပြစ်မရှိကြောင်း ဆုံးဖြတ်ရန် သို့မဟုတ် စွပ်စွဲ ချက်များ ရုပ်သိမ်းပေးရန် သင့်ဘက်က တောင်းဆိုနိုင်သည်။ သက်သေများ အားလုံးသည် သက်သေခံအက်ဥပဒေနှင့် ကိုက်ညီရန် မဖြစ်မနေလိုအပ်သည်။

Withdrawal

Your defence strategy may be to try to get the plaintiff to withdraw the case. This is a private discussion between the defendant and the plaintiff. This may mean apologising and paying for any of the plaintiff's loses. If a plaintiff agrees, they must apply to the court through the law office to withdraw the case (Criminal Procedure Code Article 494). A defendant will be discharged or acquitted depending on the prosecution stage.

Denial: Insufficient proof

You are innocent until proven guilty. It is the prosecutor's job to prove you guilty. The prosecutor must show sufficient proof that:

1. You acted according to your own free will
2. You had criminal intent (mens rea). You were criminally negligent. You had the specific skill/knowledge necessary to commit the crime
3. Your act resulted in the ultimate harm. You directly caused it
4. You failed a legal obligation.

Your defence strategy may be to create reasonable doubt in the evidence for these. If there is insufficient proof then you can request that the court either judges you innocent or dismisses the charges. All evidence must conform to the Evidence Act.

Example: Journalist Min Min's defence lawyer argued that the prosecution did not prove that incitement happened. They did not show evidence of a specific statement, or that Min Min made the statement and intended to incite, or that a reader read the statement, or that a reader committed a specific criminal offence, or was likely to.

ဥပမာ - ဥပဒေအရာရှိသည် လှုံ့ဆော်မှု ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု သက်သေပြနိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း စွပ်စွဲခံရသူဘက်မှ သတင်းထောက်မင်းမင်း၏ ရှေ့နေက ခုခံချေပခဲ့သည်။ တိကျသော ထုတ်ဖော်ပြောဆိုချက်တစ်ခု ရှိခဲ့ကြောင်း သို့မဟုတ် အဆိုပါပြောဆိုချက်ကို ပြောခဲ့သူမှာ မင်းမင်း ဖြစ်ကြောင်းနှင့် လှုံ့ဆော်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ရှိခဲ့ကြောင်း သို့မဟုတ် အဆိုပါပြောဆိုချက်ကို ဖတ်ရှုသူရှိခဲ့ကြောင်း သို့မဟုတ် ထိုဖတ်ရှုသူက တိကျသောရာဇဝတ်ပြစ်မှုတစ်ခုကို ကျူးလွန်ခဲ့ကြောင်း သို့မဟုတ် ကျူးလွန်ရန် အလားအလာများခဲ့ကြောင်း သက်သေပြနိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိပါ။

ငြင်းဆိုခြင်း - အပြစ်မရှိကြောင်း သက်သေပြခြင်း

သင့်တွင် အပြစ်မရှိကြောင်း ထုချေချက်ပေးခြင်းသည် သင်၏ခုခံချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည်။ သင့်တွင် အပြစ်မရှိကြောင်း သက်သေပြခြင်းတွင် အောက်ပါလုပ်ဆောင်ချက်များ ပါဝင်နိုင် သည်။

- (၁) လူသက်သေကိုအသုံးပြု၍ အလီဘိုင်ပြခြင်း။
- (၂) ပြစ်မှုအမှန်တကယ် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း သက်သေပြခြင်း။
- (၃) ပစ္စည်းသက်သေများသည် ခိုင်မာမှုမရှိကြောင်း ဖော်ထုတ်ပြသခြင်း။
- (၄) အခြားသူများသည်လည်း သင့်နည်းတူ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့နိုင်ခြေရှိကြောင်းနှင့် အပြစ်ရှိသူသည် သင်မဟုတ်ဘဲ ၎င်းတို့ ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပြသခြင်း။

ငြင်းဆိုခြင်း - အချက်အလက်မှားယွင်းခြင်း

သင်သည် လုပ်ရပ်တစ်ခုကို ကျူးလွန်ခဲ့သည်မှာ မှန်သော်လည်း အချက်အလက်များကို နားလည်မှုမှားယွင်းခြင်းအပေါ် အခြေခံ၍ ကျူးလွန်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြန်လည်ထုချေခြင်းသည် သင်၏ခုခံချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည်။ သင်သည် အချို့အချက်အလက်များကို ရိုးသားစွာ ယုံကြည်ခဲ့သော်လည်း ၎င်းအချက်အလက်များသည် မှားယွင်းနေကြောင်း နောက်ပိုင်းမှ ပြန်လည်သိရှိရကြောင်း သင့်အနေဖြင့် ပြန်လည်ချေပနိုင်သည်။ ထို့နောက် သင်သည် ထိုသို့ကျူးလွန်ရန် လုံလောက်သော ရည်ရွယ်ချက် (ထိခိုက်နိုင်ချေရှိသည်ကို သိလျက်နှင့် ထိခိုက်မှုဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်ချက်) မရှိခဲ့ကြောင်း ဆက်လက်ချေပနိုင်သည်။ လူတစ်ဦးသည် ရည်ရွယ်ချက်မရှိဘဲ ပြုမိသောလုပ်ရပ်တစ်ခုအတွက် အရေးယူခြင်း မခံရသင့်ပါ။

Denial: Proving innocence

Your defence strategy may be to argue that you are innocent. Proving your innocence may include:

1. Using a witness alibi
2. Proving that the crime did not happen
3. Demonstrating that material evidence is weak
4. Showing that others had the same opportunity to commit the crime and may be guilty instead of you.

Denial: Mistake of fact

Your defence strategy may be to argue that although you committed the act you did so on the basis of a mistaken understanding of the facts. You would argue that you honestly believed in certain facts that later turned out to be mistaken. If the facts were mistaken, then you would argue that you did not have the required level of intention (mens rea) to do the act. A person who did not intend an act should not be held liable for it.

ဖြောင့်ချက်ပေးခြင်း

ဝန်ခံခြင်းသည် သင်၏ခံချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည်။ ဥပဒေပြဌာန်းချက်များအရ သင်သည် ရဲထံတွင်ဖြစ်စေ၊ တရားသူကြီးထံတွင် ဖြစ်စေ အပြစ်ရှိကြောင်း ဖြောင့်ချက်ပေးနိုင်သည်။ သင်သည် ရဲထံတွင် ဖြောင့်ချက်မပေးသင့်ပါ။ တရားသူကြီးထံတွင် ဖြောင့်ချက်ပေးမည်ဟု ဆုံးဖြတ်လျှင်လည်း ရှေ့နေအကူအညီ ရယူသင့်သည်။ သင့်ရှေ့နေသည် ပြစ်ဒဏ်လျော့ပေါ့စေရန် မည်သို့မည်ပုံ ဖြောင့်ချက်ပေးသင့်ကြောင်း သင့်ကို အကြံပေးနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ပိုမိုကြီးလေးသော ပြစ်မှုတစ်ခုကျူးလွန်ကြောင်း အဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်စေသည့် လိုအပ်သည်ထက်ပိုသော ဖြောင့်ချက်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် အခြားသူများကိုပါ အမှုနှင့်ငြိစွန်းအောင် ဖြောင့်ချက်ပေးခြင်း မပြုမိစေရန် သတိထားသင့်သည်။

သင်ဖြောင့်ချက်မပေးမီ တရားသူကြီးတစ်ဦးသည် အဖြစ်မှန်များနှင့် ဥပဒေကို သင့်အား မဖြစ်မနေရှင်းပြရမည် (AIR 1923 Rangoon p132, Maung Sen; AIR 1931 Bombay p195 (196))။ သင့်အပေါ် တင်ထားသော စွဲချက်များ၏ သဘောသဘာဝနှင့် ဖြောင့်ချက်ပေးခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အကျိုးဆက်များကို သင့်အနေဖြင့် မဖြစ်မနေသိရှိထားရမည်။ (Sri Sawarmal v. Union of Burma (U Thein Maung), 1954 BLR (HC) 331)။

ကျူးလွန်ခဲ့သော်လည်း အပြစ်မရှိကြောင်းချေပခြင်း - မိမိကိုယ်ကိုခွင့်ကွယ်ခြင်း

သက်သေများပြားခိုင်လုံသောကြောင့် သင်၏ကျူးလွန်မှုကို ငြင်းဆိုရန် မဖြစ်နိုင်ပါက “အပြစ်မဲ့ကြောင်းခွင့်ကွယ်ခြင်း” သည် သင်၏ ခွင့်ချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည်။ “အပြစ်မဲ့ကြောင်းခွင့်ကွယ်ခြင်း” သည် အမှားလုပ်ခဲ့ကြောင်း ဝန်ခံသော်လည်း ပြစ်မှုအတွက် တာဝန်ခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရသင့်သည်ဟု ပြန်လည်ထုချေခြင်း ဖြစ်သည်။ သင်ကျူးလွန်သော လုပ်ရပ်အတွက် ဖြေရှင်းချက်ပေးလိုက်ခြင်းကြောင့် ထိုလုပ်ရပ်အတွက် သင်သည် ဥပဒေကြောင်းအရ တာဝန်မရှိတော့ပေ။ “ကျွန်တော်/ကျွန်မ လုပ်ခဲ့မိပါတယ်၊ ဒါပေမယ့် ...”။ သင်၏လုပ်ရပ်သည် လူမှုရေးအရ အများလက်ခံနိုင်သည့်အရာဖြစ်ကြောင်း သို့မဟုတ် စာရိတ္တပိုင်းဆိုင်ရာအရ ကျင့်ဝတ်နှင့်ကိုက်ညီမှုရှိကြောင်း မဖြစ်မနေ ပြသရန်လိုအပ်သည်။

အပြစ်မဲ့ကြောင်းခွင့်ကွယ်ခြင်း နည်းလမ်းအတွက် ဥပမာတစ်ခုမှာ မိမိကိုယ်ကို ခွင့်ကွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ပါးသူတစ်ဦးက သင့်ကို ထိခိုက်အောင်လုပ်ရန် ခြိမ်းခြောက်သောကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ထိုသို့ထိခိုက်အောင်လုပ်ဆောင်မည်ဟု ယုံကြည်နိုင်လောက်သော အကြောင်းရှိသောကြောင့်ဖြစ်စေ သင်သည် မိမိကိုယ်ကို ခွင့်ကွယ်သည့်အနေဖြင့် အင်အား

Confession

Your defence strategy may be to confess. According to the law you can do this by admitting guilt to the police or confessing to a judge. You should not admit guilt to the police. If you decide to confess to a judge, you should still consider getting a lawyer because they can advise you on how to confess in a way that may reduce any sentence. Also, be careful not to over-confess to a greater crime or to implicate others in a crime.

A judge must explain the facts and the law to you before you confess (AIR 1923 Rangoon p132 Maung Sen; AIR 1931 Bombay p195 (196)). You must know the nature of the charges against you and the consequences of admitting guilt (Sri Sawarmal v. Union of Burma (U Thein Maung), 1954 BLR (HC) 331).

Exculpatory defence: Self-defence

Your defence strategy may be to use an “exculpatory defence” if you cannot deny the act because there is overwhelming evidence. An exculpatory defence admits wrongdoing but argues that you should be freed from culpability for the crime. The act was justified and you bear no legal responsibility for it. “I did it, but...”. You must show that your act was socially accepted or morally principled.

One example of an exculpatory defence is the justification of self-defence. Your defence strategy may be to claim you acted in self-defence when you used defensive force because of a threat of harm from someone else, or when you reasonably perceived such harm. You can also claim self-defence if you used defensive force to protect others from harm.

သုံး လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုခြင်းသည် သင်၏ ခုခံချေပ ရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည်။ အခြားသူများကို ထိခိုက်ခြင်းမရှိအောင် ကာ ကွယ်ပေးရန် အင်အားသုံးဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါကလည်း မိမိကိုယ်ကို ခုခံကာကွယ်သည့် လုပ်ရပ်အဖြစ် ထွက်ဆို နိုင်သည်။

Example: Protester Min Min called on police officers to physically restrain their colleagues who were arbitrarily beating the people Min Min was protesting with. Min Min's defence lawyer argued that Min Min acted because of concern about the threat of harm to the protesters.

ဥပမာ - ဆန္ဒပြသူ မင်းမင်းသည် ရဲများကိုခေါ်၍ ၎င်းနှင့်အတူ ဆန္ဒပြ နေသောပြည်သူများကို ရမ်းကားရိုက်နှက်နေသည့် အခြားရဲများအား ကိုယ်ထိလက်ရောက် တားဆီးမှုပြုလုပ်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ မင်းမင်းသည် ဆန္ဒပြသူများ ထိခိုက်မှုဖြစ်မည်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့် ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု မင်းမင်း၏ ရှေ့နေက ပြန်လည် ချေပခဲ့သည်။

ကျူးလွန်ခဲ့သော်လည်း အပြစ်မရှိကြောင်းချေပ ခြင်း - ပြစ်မှုတစ်ခုကိုတားဆီးခြင်း

Exculpatory defence: Acting to prevent a crime

သင်သည် ပိုမိုဆိုးရွားသောပြစ်မှုတစ်ခုခု မဖြစ်အောင် တားဆီးရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထွက်ဆိုခြင်းသည် သင်၏ ခုခံချေပရေး ဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည်။ ဤဗျူဟာသည် မိမိကိုယ်ကိုကာကွယ်ခြင်းနှင့် ဆင်တူသည်။ ကွဲပြားချက်မှာ သင်သည် တိကျသော ပြစ်မှုတစ်ခုခု ရှိခဲ့ ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဆိုပါပြစ်မှုသည် သင်ကျူးလွန်ခဲ့သော လုပ် ရပ်ထက် ပိုမိုဆိုးရွားကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ သင်၏လုပ်ရပ်သည် ထို ပြစ်မှုကို တားဆီးခဲ့ကြောင်းကိုလည်းကောင်း သက်သေပြရန် လိုအပ် သည်။

Your defence strategy may be to claim that you acted in order to prevent a specific and more serious crime from happening. This strategy is similar to self-defence except you will need to show evidence of a specific crime, and that the specific crime was more harmful than your act, and evidence of how your act helped to stop it.

ဥပမာ - တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ မင်းမင်းသည် အခြားတက်ကြွလှုပ်ရှား သူများကို လမ်းဖျက်ဆီးရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ စစ်သားများသည် အဆိုပါလမ်းကို အသုံးပြုကာ ရွာထဲရှိ လက်နက်မဲ့ ပြည်သူများကို ရိုက်နှက်ခြင်းဖြင့် ပိုမိုဆိုးရွားသော ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြသောကြောင့် မင်းမင်းက ထိုသို့ ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ၎င်းရှေ့နေက ပြန်လည် ချေပခဲ့သည်။

Example: Activist Min Min urged other activists to destroy a road. Min Min's defence lawyer claimed that Min Min acted in order to stop soldiers who were using the road to commit the far more serious crime of beating unarmed civilians in a village.

ကျူးလွန်ခဲ့သော်လည်း အပြစ်မရှိကြောင်း ချေပ ခြင်း - မရှိမဖြစ်လိုအပ်ခြင်း

Exculpatory defence: Necessity

ပိုမိုဆိုးရွားသော ထိခိုက်မှုမဖြစ်အောင် တားဆီးရန်အတွက် သင့်အ နေဖြင့် ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရန် မဖြစ်မရှိလိုအပ်သည်ဟု ထွက်ဆိုခြင်း သည် သင်၏ခုခံချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည်။ ဤနည်းလမ်းသည် လည်း မိမိကိုယ်ကို ခုခံကာကွယ်ခြင်း၊ ပြစ်မှုမဖြစ်အောင် တားဆီးခြင်း တို့နှင့် ဆင်တူသည်။ ပိုမိုဆိုးရွားသော ထိခိုက်နှစ်နာမှုအတွက် သက်သေ ပြရန်နှင့် အဆိုပါထိခိုက်မှုသည် သင်၏လုပ်ရပ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ထိခိုက်မှုများအားလုံးထက် ပိုမိုဆိုးရွားကြောင်း မဖြစ်မနေပြနိုင်ရန် လို

Your defence strategy may be to claim that your act was necessary to prevent a greater harm. It is similar to self-defence and acting to prevent a crime. You must show evidence of the greater harm and show that it was greater than any harm that your act caused. You must also show that there was no reasonable alternative to your act and that you stopped your act as soon as possible. You must show that you did not create the greater harm too.

အပ်သည်။ ထို့ပြင် သင့်အတွက် အခြားရွေးချယ်စရာ သင့်တော်သည့် နည်းလမ်းများ မရှိခဲ့ကြောင်းနှင့် သင့်လုပ်ရပ်ကို တတ်နိုင်သမျှအစောဆုံး ရပ်တန့်ခဲ့ကြောင်း မဖြစ်မနေ ပြနိုင်ရန်လို အပ်သည်။ သင်ကိုယ်တိုင်က အဆိုပါ ပိုမိုဆိုးရွားသော ထိခိုက်မှုကို ဖန်တီးခဲ့သူမဟုတ်ကြောင်းလည်း မဖြစ်မနေ ပြနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။

ဥပမာ - နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် မင်းမင်းသည် စစ်သားများကို သပိတ်မှောက်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ မင်းမင်းသည် စစ်သားများက အများပြည်သူကို ဖိနှိပ်နေခြင်းမှ တားဆီးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ထိုသို့ သပိတ်မှောက်ရန် တိုက်တွန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုသို့ ဖိနှိပ်ခြင်းသည် စစ်တပ်အတွင်း အမိန့်နာခံမှုပျက်စီးခြင်းထက် များစွာပိုမိုဆိုးရွားကြောင်း မင်းမင်း၏ရှေ့နေက ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။

Example: Political leader Min Min called on soldiers to strike. Min Min's defence lawyer argued that the call to strike was intended to prevent soldiers from oppressing the public, which was a far greater harm than any breakdown in military order.

ကျူးလွန်ခဲ့သော်လည်း အပြစ်မရှိကြောင်းချေပခြင်း - နှိုးဆွခံရခြင်း

မည်သည့်သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကိုမဆို စိတ်မထန်းနိုင်အောင် ဖြစ်စေနိုင်လောက်သည့် အဖြစ်အပျက်များ၏ နှိုးဆွမှုကြောင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထွက်ဆိုခြင်းသည် သင်၏ခုခံချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည်။ နှိုးဆွခံရသူတစ်ဦးသည် တစ်စုံတစ်ခု ဆောင်ရွက်ရန် တားဆီးမရနိုင်သော ဆန္ဒဖြစ်ပေါ်လာပြီး ဆင်ခြင်တုံတရားလည်း မရှိတော့ပါ။ ဤအရာသည် ရုတ်တရက်ခေတ္တခဏသာ ဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်မထိန်းနိုင်သည့် အခြေအနေဖြစ်သည်။ နှိုးဆွခံရခြင်းသည် ကျူးလွန်လိုသည့် မူလရည်ရွယ်ချက် (စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရ ကျူးလွန်လိုသောဆန္ဒ) နည်းကြောင်း ဖော်ပြသည်။ ဤအချက်က သင်သည် အဆိုပါပြစ်မှု ကျူးလွန်လိုသည့် ရည်ရွယ်ချက် အတိုင်းအတာမည်မျှ ရှိခဲ့ကြောင်းကို ဝေဝါးစေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ နှိုးဆွခံရခြင်းဖြစ်ကြောင်း ခုခံချေပနိုင်ရန် မည်သည့် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်မဆို သင့်လုပ်ရပ်နှင့် အလားတူ တုန်ပြန်လိမ့်မည်ဟု သင့်ဘက်က ပြသနိုင်ရန် လိုအပ်သည်။ ကြိုတင်ကြံစီထားမှုမရှိခြင်း အငြိုးဖြင့်ဆောင်ရွက်မှု မရှိခြင်းကြောင့် သင်သည် သင်၏လုပ်ရပ်အတွက် စာရိတ္တပိုင်း ဆိုင်ရာအရ အပြစ်နည်းသည်ဟု ထွက်ဆိုသင့်သည်။

Exculpatory defence: Provocation

Your defence strategy may be to claim that you were provoked by preceding events that would have caused any reasonable person to lose control. A provoked person has an irresistible urge to act and is not governed by reason. It is a sudden and temporary loss of control. Provocation reduces intention (mens rea) as it questions the extent to which you intended to commit the crime. The defence of provocation requires that you show that any reasonable person would respond in a similar way. You should claim that you were less morally culpable for the act because it was not premeditated and not done out of malice.

ဥပမာ - ကလေးမိဘဖြစ်သူ နန်းမေသည် ၎င်း၏ကလေး အပြင်းအထန် ထိခိုက်နာကျင်အောင် ပြုလုပ်ခံနေသည်ကို တွေ့မြင်ရသောကြောင့် ကျူးလွန်သူကို ဝိုင်းဝန်းအပြစ်ပေးရန် အိမ်နီးနားချင်းများကို ချက်ချင်းတိုက်တွန်းခဲ့သည်။ နန်းမေသည် ထိုသို့ အလွန်ဒေါသထွက်ရန် ခိုင်လုံသော အကြောင်းရှိသောကြောင့် စိတ်မထိန်းနိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး နန်းမေကို တာဝန်ခံစေခြင်း မပြုသင့်ပါဟု နန်းမေ၏ရှေ့နေက ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။

Example: Parent Nan May witnessed their child being seriously hurt and immediately urged neighbours to punish the perpetrators. Nan May's defence lawyer claimed that it was reasonable for Nan May to become so angry that he lost control and he should not be held culpable.

ကျူးလွန်ခဲ့သော်လည်း အပြစ်မရှိကြောင်း ချေပခြင်း - လျော့ပေါ့စေခြင်း

အမှုသေးငယ်စေနိုင်သော အခြေအနေများကို ပြသ၍ ပြစ်ဒဏ်လျော့ပေါ့အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် သင်၏ခွဲခံချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည်။ ဤနည်းလမ်းတွင် အောက်ပါအချက်များ ထုတ်ဖော်ပြသခြင်း ပါဝင်သည်။

- ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ဖူးသည့် မှတ်တမ်းမရှိခြင်း။
- မိမိလုပ်ရပ်အတွက် နောင်တရခြင်းနှင့် ပြန်လည်ဆင်ခြင်မှုရှိခြင်း။
- ကလေးသူငယ်ဖြစ်ခြင်း - စွပ်စွဲခံရသူသည် အသက် (၁၈) နှစ် အောက်ဖြစ်ခြင်း (ပြစ်မှုဆိုင်ရာအရေးယူနိုင်သည့် အသက်သတ်မှတ်ချက်သည် (၁၀) နှစ်ဖြစ်သည်)။
- တာဝန်ခံမှုလျော့ပေါ့ခြင်း - စိတ်မနှံ့ခြင်း အပါအဝင် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သို့မဟုတ် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးချို့တဲ့မှု ခံစားနေရခြင်း သို့မဟုတ် ထို့အတွက် ဆေးကုသမှု ခံယူနေရခြင်း။
- “နစ်နာသူ” အတွက် လျှော်ကြေးပေးခြင်း။
- သက်ကြီးရွယ်အိုနှင့် ကလေးသူငယ်များကို ပြုစုစောင့်ရှောက်သည့် တာဝန်ယူထားရခြင်း။
- ငယ်စဉ်ကလေးဘဝက ခက်ခဲကြမ်းတမ်းမှု ရှိခဲ့ခြင်း သို့မဟုတ် အကျပ်အတည်း ကြီးမားခြင်း။
- ကောင်းမွန်သော လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံရှိခြင်း။
- ကောင်းမွန်သော ပညာရေးအဆင့်အတန်းရှိခြင်း။
- အများပြည်သူအတွက် ကြီးမားစွာ အကျိုးပြုသူဖြစ်ခြင်း။
- အမှုစစ်ဆေးကြားနာခြင်းကို အပြည့်အဝမပျက်မကွက် တက်ရောက်ခြင်း။

Exculpatory defence: Mitigating circumstances

Your defence strategy may be to show mitigating circumstances in order to reduce any sentence, including:

- No criminal record
- Remorse and self-examination
- Defence of infancy: Defendant is aged under 18 (10 is the age of criminal responsibility)
- Defence of diminished responsibility: Being affected by or treated for physical or mental ill-health, including defence of “insanity”
- Compensation given to a “victim”
- Care responsibilities for elderly or children
- Difficult childhood or great hardships
- Good work experience
- Good educational background
- Significant contributions to society
- Attending the full trial without fail.

လှုံ့ဆော်မှုနှင့်အထူးသက်ဆိုင်သော တရားရေးဆိုင်ရာ ခုခံကာကွယ်ခြင်းဗျူဟာများ

Legal defence strategies specific to incitement

ဗျူဟာ (၁) - လှုံ့ဆော်မှုကြောင့်ဖြစ်သည့် ပြစ်မှု အတွက် ပြန်လည်ချေပခြင်း

နားထောင်သူက ကျူးလွန်ခဲ့သည့် ပြစ်မှုအတွက် အကျိုးဝင်သည့် မည်သည့် ခုခံချေပခြင်းများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ အကန့်အသတ် များ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေပြဌာန်းချက်များမဆို အဆိုပါ ပြစ်မှု ဖြစ်စေရန် လှုံ့ဆော်ကြောင်း စွပ်စွဲခံထားရသူအပေါ်လည်း ထပ်တူ သက်ရောက်မှုရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် နားထောင်သူအပေါ်စွပ်စွဲချက်များကို ချေပခြင်းသည် သင်၏ ခုခံချေပခြင်းအတွက် ပထမဦးစားပေးဗျူဟာ ဖြစ်သင့်ပါသည်။ အကယ်၍ သင်သည် နားထောင်သူက ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ ခြင်းရှိမရှိ ဝေဝါးအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါက လှုံ့ဆော်မှုတစ်စုံတရာ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်း ရှိမရှိကိုလည်း ဝေဝါးသွားအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။

ဥပမာ - တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ ဆလိုင်းသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အရေး စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို ထုတ်ဖော်ရန်နှင့် လေယာဉ်ကွင်းသစ် မ ဖွင့်နိုင်အောင် နှောင့်ယှက်ရန် ၎င်း၏သူငယ်ချင်းများကို တိုက်တွန်း ခဲ့သည်။ လေယာဉ်ကွင်းသည် အများပြည်သူနှင့်ဆိုင်သောနေရာဖြစ် ပြီး လေယာဉ်ကွင်းတွင် ပြုလုပ်သည့် မည်သို့သော ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒ ထုတ်ဖော်မှုမျိုးမဆို တရားဝင်သောကြောင့် ထိုဆန္ဒပြပွဲများ ပြုလုပ် ရန် တိုက်တွန်းခြင်းသည်လည်း တရားဝင်သည်ဟု ဆလိုင်း၏ရှေ့နေ က ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။

Strategy 1: Challenge the incited crime

Any defences, procedures, limitations, or qualifying provisions that apply to the crime carried out by the listener equally apply to the speaker alleged to have incited the crime. Therefore, your first strategy in any defence should be to challenge the allegations facing the listener. If you can cast doubt on whether the listener committed the crime, then you can also cast doubt on whether there was any incitement.

Example: Activist Salai called on friends to raise environmental concerns and disrupt a new airport from opening. Salai's defence lawyer argued that any non-violent protests in the airport were lawful as the airport was a public place, and therefore calling for such protests was also lawful.

ဗျူဟာ (၂) - သီးသန့်ပုဒ်မတစ်ခုစီအလိုက် ခုခံချေ ပခြင်း

ပုဒ်မ ၁၂၄-က (“နိုင်ငံတော်အကြည်ညိုပျက်စေမှု”)

သင်သည် ဥပဒေနှင့်အညီ မူဝါဒများပြောင်းလဲရေး နည်းလမ်းများ ကိုသာ အားပေးရန် ကြိုးပမ်းခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုခြင်းသည် သင်၏ ခုခံချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည် (ပုဒ်မ ၁၂၄-က၊ ရှင်းလင်းချက်-၂)။ မူဝါဒပြောင်းလဲရန် တိုက်တွန်းအားပေးခြင်းသည် ပုဒ်မ ၁၂၄က အရ ၎င်းကိုယ်၌က တရားမဝင်သော လုပ်ရပ်မဟုတ်ပါ။ ဤ ပြဌာန်းချက် သည် အပြောင်းအလဲပြုလုပ်သည့် နည်းလမ်း၏ တရားဝင်မှုနှင့်

Strategy 2: Provision-specific defences

Article 124A (“sedition”)

Your defence strategy may be to claim that you were attempting to encourage only lawful methods of policy change (Article 124A, explanation 2). Encouraging policy change is not in-and-of-itself unlawful under Article 124A. The provision is concerned with the lawfulness of the method of change. You should show that you were only encouraging lawful methods, such as legal

သက်ဆိုင်သည်။ သင်သည် ဥပဒေပြင်ဆင်ရေးကဲ့သို့ တရား ဝင်သည့် နည်းလမ်းများကိုသာ အားပေးတိုက်တွန်းခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြသသင့်သည်။ သင်၏ပင်မရည်ရွယ်ချက်သည် မူဝါဒပြောင်းလဲရေးသာဖြစ်ပြီး အစိုးရ သို့မဟုတ် စစ်တပ်ကို မထိမဲ့မြင်ပြုရန် အားပေးတိုက်တွန်းခြင်း မဟုတ်ကြောင်း ပြသသင့်သည်။

သင်၏ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုသည် အစိုးရ သို့မဟုတ် စစ်တပ်၏ လုပ်ရပ်ကို “သဘောမကျခြင်း” သာဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့ကို မုန်းတီးအောင်၊ မလေးစားအောင် သို့မဟုတ် မေတ္တာပျက်အောင် လှုံ့ဆော်ခြင်း မဟုတ်ကြောင်း ထွက်ဆိုခြင်းသည်လည်း သင်၏ ခုခံချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည် (ပုဒ်မ ၁၂၄-က၊ ရှင်းလင်းချက် ၃)။ “သဘောမကျခြင်း” သည် အခိုင်အမာကန့်ကွက်သည့် ပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်ပြီး အများအားဖြင့် ကိုယ်ကျင့်တရားအပေါ် အခြေခံသည်။ သင်သည် အစိုးရ သို့မဟုတ် စစ်တပ်၏ လုပ်ရပ်တစ်ခုအပေါ် ကန့်ကွက်ကြောင်းခြင်းသာဖြစ်ပြီး သင်၏ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုသည် အစိုးရ သို့မဟုတ် စစ်တပ်အပေါ် အထွေထွေကန့်ကွက်ခြင်း မဟုတ်ကြောင်း ပြသသင့်သည်။ သင်သည် နိုင်ငံရေး ခံယူချက်များကြောင့်ဆိုခြင်းထက် ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်ဆိုင်သော အကြောင်းတရားများကြောင့် ကန့်ကွက်ခြင်းဖြစ် ကြောင်း ပြသသင့်သည်။

ဥပမာ - လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ်သူတစ်ဦးဖြစ်သည့် ဆလိုင်းသည် အကျင့်ပျက်ခြစားနေသော အစိုးရကို အဆုံးသတ်ရန် အများပြည်သူကို တိုက်တွန်းထားသည့် ကြေညာချက်တစ်စောင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဆလိုင်းက ပြည်သူများအနေဖြင့် အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲပေးသင့်သည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်ကြောင်းနှင့် အကျင့်ပျက်ခြစားကြောင်း စွပ်စွဲချက်သည် ကိုယ်ကျင့်တရားဆိုင်ရာ ဝေဖန်မှုဖြစ်ပြီး နိုင်ငံရေးရည်ရွယ်ချက် ပါဝင်မှုမရှိကြောင်း ဆလိုင်း၏ရှေ့နေက ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။

ပုဒ်မ ၁၅၃-က (“ရန်ငြိုးစိတ်ဖြစ်အောင်အားပေးခြင်း”)

သင်၏ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုသည် အခြားလူတစ်စုအပေါ် မလိုမုန်းတီးသည့် ရည်ရွယ်ချက် ပါဝင်မှုမရှိကြောင်း ထိုအစား အဆိုပါလူတစ်စုအပေါ် ရန်ငြိုးစိတ် သို့မဟုတ် မုန်းတီးစိတ် ဖြစ်ခြင်းကို “ဖယ်ရှားရန်” ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ထွက်ဆိုခြင်းသည် သင်၏ခုခံချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည် (ပုဒ်မ ၁၅၃-က၊ ရှင်းလင်းချက် ၁)။ ထိုသို့ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရန်ငြိုးစိတ် သို့မဟုတ် မုန်းတီးစိတ် ဖြစ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ မီးမောင်းထိုးပြခြင်း၊ အမြင်ဖွင့်ခြင်း မေးခွန်းထုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ကန့်ကွက်ခြင်း စသည်တို့ ပါဝင်နိုင်သည်။

amendment. You should show that your primary objective was to change the policy, and not to encourage contempt for the government or military itself.

Your defence strategy may also be to claim that your expression was “disapprobation” of government or military actions but not incitement to hatred, contempt or disaffection (Article 124A, explanation 3). “Disapprobation” is a form of strong disapproval and is often made on moral grounds. You should show that you disapproved of a particular government or military action but that your expression was not disapproving of the government or military in general. You should show that the disapproval was for moral reasons rather than due to political principles.

Example: Human rights defender Salai published a statement calling on people to end the corrupt government. Salai’s defence lawyer argued that Salai meant people should vote in the general election and that the allegation of corruption was a moral criticism and not politically motivated.

Article 153A (“promoting enmity”)

Your defence strategy may be to claim that your expression was not intended to be malicious towards another group, but rather to “remove” enmity or hatred targeted at that group (Article 153A, explanation 1). This may involve highlighting, raising awareness of, countering, or challenging enmity or hatred.

Article 504 (“provocative insult”)

Your defence strategy may be to settle with the plaintiff outside of the court (Criminal Procedure Code, Article 345). If the plaintiff accepts the settlement, they will apply to the court to have the case discharged.

Article 505(a), 505(b), 505(c), 505(d)

Your defence strategy may be to claim that you had reasonable grounds to believe that what you said was true and that you did not intend to commit the crime (Article 505, exception 1). “Reasonable grounds” is a set of facts or circumstances that would cause an ordinary person to form the same opinion. It is more than suspicion but less than evidence. You should also show that you only wanted to share the truth and did not intend to commit any of the crimes listed under Article 505.

ပုဒ်မ ၅၀၄ (“နိုးဆွပေးရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တမင်စော်ကားခြင်း”)

တရားလိုနှင့် တရားရုံးပြင်ပတွင် ကြေအေးအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် သင်၏ခံချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည် (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့် ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃၄၅)။ အကယ်၍ တရားလိုသည် ကြေအေးရန် ညှိနှိုင်းမှုကို လက်ခံပါက တရားရုံးက အမှုပိတ်သိမ်းရန် သက်ရောက်စေမည် ဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ ၅၀၅(က)၊ ၅၀၅(ခ)၊ ၅၀၅(ဂ)၊ ၅၀၅(ဃ)

သင်ပြောဆိုခဲ့သော အရာများ မှန်ကန်သည်ဟု သင့်အနေဖြင့် ယုံကြည်ရန် အကြောင်းတရားများရှိခဲ့သည်ဟုလည်းကောင်း၊ သင့်အနေဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိခဲ့ဟုလည်းကောင်း ထွက်ဆိုခြင်းသည် သင်၏ခံချေပရေးဗျူဟာ ဖြစ်နိုင်သည် (ပုဒ်မ ၅၀၅၊ ကင်းလွတ်ချက်-၁)။ “ယုံကြည်နိုင်လောက်သော အကြောင်းရှိခြင်း” ဆိုသည်မှာ သာမန်လူတစ်ဦးကို အလားတူထင်မြင်ချက်ရှိအောင် ပြုစေနိုင်လောက်သည့် အချက်အလက်တစ်စုံ သို့မဟုတ် အခြေအနေတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် ထင်မြင်ချက်ထက်အဆင့်ပို၍ သက်သေခံထက် အဆင့်နိမ့်သည်။ သင်သည် အဖြစ်မှန်ကိုမျှဝေလိုသည့် ဆန္ဒသာရှိပြီး ပုဒ်မ ၅၀၅ ပါ ပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်ရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိကြောင်းလည်း ပြသသင့်သည်။

ဥပမာ - ဆန္ဒပြသူတစ်ဦးဖြစ်သည့် ဆလိုင်သည် ဒေသခံနိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများက အစိုးရကို မူဝါဒအသစ်တစ်ခု အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် မကူညီကြရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများက သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြသော်လည်း ဆလိုင်သည် အဆိုပါမူဝါဒများ၏ ဆိုးရွားစွာ ထိခိုက်နစ်နာစေနိုင်သော သက်ရောက်မှုများ အကြောင်းကို ယုံကြည်ရသော သတင်းဌာနအချို့၏ ဖော်ပြချက်များတွင် ဖတ်ရှုခဲ့ခြင်းဖြစ်ပြီး၊ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများက သပိတ်မှောက်အောင် ဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်ချက်မရှိခဲ့ကြောင်း ဆလိုင်၏ ရှေ့နေက ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။

နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများကို အရေးယူခြင်း

သင်သည် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးဖြစ်နေပါက သို့မဟုတ် ဖြစ်ခဲ့ပါက ဝန်ထမ်းတစ်ဦးကို လှုံ့ဆော်မှုဖြင့် အရေးယူရန် ဌာနအကြီးအကဲ၏ သဘောတူချက် မဖြစ်မနေရယူရန် လိုအပ်သည်ဟု ပြန်လည်ချေပသည့် ခုခံကာကွယ်မှုဗျူဟာကို သင့်အနေဖြင့် အသုံးပြုနိုင်သည်။ (ပြစ်မှုဆိုင်ရာကျင့်ထုံးဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၁၉၇(၁))။ ဤအချက်သည် လူထုအာဏာဖီဆန်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်သည့် ဝန်ထမ်းများအတွက်လည်း အကျိုးဝင်သည်။

Example: Protester Salai called on local officials not to help the government implement a new policy. Salai’s defence lawyer argued that although the officials went on strike, Salai had read in several trustworthy media about the seriously harmful impact of the policies, and did not intend for the officials to strike.

Prosecution of officials

If you are or were an official, your defence strategy may be to claim that any prosecution of an official for incitement must be approved by a head of the department (Criminal Procedure Code, Article 197(1)). This would include officials participating in the Civil Disobedience Movement.

ဗျူဟာ (၃) - လှုံ့ဆော်မှု၏အစိတ်အပိုင်းများ

သင်သည် ကုလသမဂ္ဂရာဘတ်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သည့် အပိုင်း(၆) ခုပါ ဆန်းစစ်ချက်ကို ပြောင်းပြန်လှန်၍ လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ ပြစ်မှုအစိတ်အပိုင်းများ ဝေဝါးအောင် ကြိုးစားသည့် ခုခံချေပရေး ဗျူဟာကို အသုံးပြုကောင်း အသုံးပြုနိုင်သည်။ အောက်ပါအချက်များကို အဓိကဦးတည်ဆောင်ရွက်သင့်သည်။

- (၁) ရှိနေသော လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေး အခြေအနေအရ လှုံ့ဆော်မှုသည် အမှန်တကယ် အောင်မြင်နိုင်ခြေ ရှိမရှိ ဝေဝါးစေခြင်း။
- (၂) ဟောပြောသူသည် နားထောင်သူများအပေါ် လွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်း တစ်စုံတစ်ရာ ရှိမရှိ ဝေဝါးစေခြင်း။
- (၃) ဟောပြောသူသည် လှုံ့ဆော်လိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ရှိမရှိ ဝေဝါးစေခြင်း။
- (၄) ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည့် အကြောင်းအရာနှင့် ပြောဆိုသည့်ပုံစံသည် အမှန်တကယ် နှိုးဆွမှု ဖြစ်စေခြင်း ရှိမရှိ ဝေဝါးစေခြင်း။
- (၅) ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုကို ပြန်လည်ဖြန့်ဝေခြင်း ရှိမရှိကိုလည်းကောင်း၊ ပြန်လည်ဖြန့်ဝေသည့် အတိုင်းအတာကိုလည်းကောင်း ဝေဝါးစေခြင်း။
- (၆) ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာသည့် အကျိုးဆက် ဖြစ်ပေါ်နိုင်ခြေ အလားအလာ အနည်းအများကိုလည်းကောင်း ထိုအကျိုးဆက် ချက်ချင်းဖြစ်ပေါ်နိုင်ခြေ အလားအလာအနည်းအများကို လည်းကောင်း ဝေဝါးစေခြင်း။

ဗျူဟာ (၄) - အခြားတရားစီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာများကိုသုံး၍ ခုခံကာကွယ်ခြင်း

အမှန်တရား

သင်ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည့်အရာ သို့မဟုတ် ပြောကြားချက်များသည် မှန်ကန်ပါက အမှန်တရားအရဟူသည့် ခုခံချေပရေးဗျူဟာကို အသုံးပြုနိုင်သည်။ နားထောင်သူက နားထောင်ပြီးနောက် ပြစ်မှုကျူး လွန်သည့် တိုင် မှန်သောစကားတစ်ခုသည် မည်မျှပင် နားဝင်မချီစေကာမူ လှုံ့ဆော်မှုဟု သတ်မှတ်၍မရကြောင်း ပြန်လည်ချေပသင့်သည်။ ထိုသို့သော အခြေအနေများတွင် နိုင်ငံတကာတရားရုံးများသည် ရှိနေသော အခြေခံအကြောင်းတရားများကသာ ပြစ်မှုဖြစ်အောင် တွန်းပို့လိုက်ခြင်းဖြစ်ပြီး

Strategy 3: Elements of incitement

Your defence strategy may be to reverse the six-part test in the UN Rabat Plan of Action to try to cast doubt on the different elements of incitement. You should aim to:

1. Cast doubt that incitement would work in the given social and political context
2. Cast doubt that the speaker had any authority over the listener
3. Cast doubt over whether the speaker had any intention to incite
4. Cast doubt on whether the content and form of the expression were indeed provocative
5. Cast doubt on whether and to what extent the expression was disseminated
6. Cast doubt on whether the expression was ever likely to result in the harm, and whether it was likely to do so imminently.

Strategy 4: Defences from other jurisdictions

Truth

Your defence strategy may be to claim the defence of truth if your expression or statement was true. You should argue that a true statement, however uncomfortable, cannot be regarded as incitement, even if a listener goes out and commits a crime afterwards. International courts have held that in such circumstances, it is the underlying situation that leads to the crime, and not the person revealing the situation.

ထိုအကြောင်းတရားများကို ထုတ်ဖော်အသိပေးသူ၏ ဆောင်ရွက်ချက်ကြောင့် မဟုတ်ဟု ရပ်တည်ကြသည်။

ဥပမာ - Facebook အသုံးပြုသူတစ်ဦးဖြစ်သည့် မေသူသည် စစ်တပ်က ငြိမ်းချမ်းစွာဆန္ဒပြသူများကို ပစ်ခတ်ကြောင်း ပို့စ်တင်ခဲ့ပြီးနောက် မေသူအား နားထောင်သူတစ်ဦးသည် စစ်တပ်ယာဉ်တစ်စီးကို သွားရောက်မီးရှို့ခဲ့သည်။ မေသူ၏ ရှေ့နေက မေသူကို လှုံ့ဆော်မှုဖြင့် အရေးမယူသင့်ကြောင်း အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နားထောင်သူက ကျူးလွန်ခဲ့သောပြစ်မှုကို ဖြစ်စေသည့် ပင်မအကြောင်းတရားမှာ စစ်တပ်၏ မှားယွင်းလုပ်ဆောင်မှုသာဖြစ်ပြီး Facebook ပို့စ်ကြောင့် မဟုတ်ကြောင်း ပြန်လည်ချေပသည်။

Example: Facebook user May Thu posted that the military was shooting non-violent protesters, and a listener then went out and set fire to a military vehicle. May Thu's defence lawyer argued that May Thu should not be held responsible for incitement because the causation of the listener's criminal act was primarily the military's wrongdoing and not the Facebook post.

မှန်ကန်ကြောင်းယုံကြည်စေနိုင်လောက်သော အကြောင်းရှိခြင်း

သင်ပြောဆိုသောအရာတစ်ခုသည် မှန်ကန်သည်ဟု သင့်အား ယုံကြည်စေနိုင်လောက်သော အကြောင်းရှိပါက မှန်ကန်ကြောင်း ယုံကြည်စေနိုင်လောက်သောအကြောင်းအရဟူသည့် ခုခံချေပရေးဗျူဟာကို အသုံးပြုနိုင်သည်။ အချို့နိုင်ငံတကာ တရားရုံးများသည် အမှန်တရားကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းအရ ဆိုသည့် အဓိပ္ပါယ်ကို သတ်မှတ်ရာတွင် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသူက ထိုအချိန်က မှန်ကန်သည်ဟု ယုံကြည်စေနိုင်လောက်သော အကြောင်းရှိသည့် မှားယွင်းပြောကြားချက်များကိုပါ အကြီးစွာစေကြောင်း သတ်မှတ်လာခဲ့သည်။ ထိုသို့သော အခြေအနေတွင် နားထောင်သူက အမှားတစ်ခုကြောင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သော်လည်း ဟောပြောသူသည် အမှားတစ်ခုကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ဖြန့်ဝေခဲ့ခြင်းမဟုတ်ပေ။

Reasonable belief of truth

Your defence strategy may be to claim the defence of reasonable belief of truth if you had reasonable grounds to believe what you were saying was true. Some international courts have extended the defence of truth to cover false statements that a speaker reasonably believed to have been true at the time. In such cases, although the listener may have committed a crime following the falsehood, the speaker did not intentionally disseminate the falsehood.

Example: Facebook user YaTi posted that the military was shooting non-violent protesters after reading it in reliable media. YaTi's defence lawyer argued that although the shooting did not happen, YaTi had reasonable grounds to believe that it did and so should not be held responsible.

ဥပမာ - Facebook အသုံးပြုသူ ရတီသည် စစ်တပ်က ငြိမ်းချမ်း စွာဆန္ဒပြသူများကို ပစ်ခတ်ခဲ့ကြောင်း သတင်းတစ်ပုဒ်ကို ယုံကြည်ရသော သတင်းဌာနတစ်ခုတွင် ဖတ်ရှုပြီးနောက် ထိုအကြောင်းကို ပို့စ်တင်ခဲ့သည်။ ပစ်ခတ်မှု အမှန်တကယ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ခြင်း မရှိသော်လည်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြောင်း ရတီကို ယုံကြည်စေနိုင်လောက်သည့် အကြောင်းတရားများ ရှိခဲ့သောကြောင့် သူမကို အရေးမယူသင့်ကြောင်း ရတီ၏ရှေ့နေက ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။

Impossibility

Your defence strategy may be to claim the defence of impossibility if there was no chance of the incited crime taking place. One type is impossibility due to ineptitude, meaning that you had inadequate means to commit the crime of incitement. For example, you had no means to disseminate your expression to your target listener. Another type is physical impossibility, where you cannot achieve the crime.

Example: Activist Nan May incited a friend to kill a person, but that person was already dead. Nan May's defence lawyer argued that it would be impossible to kill an already dead person, and therefore incitement could not have been committed.

ဖြစ်နိုင်ခြေမရှိခြင်း

အကယ်၍ အဆိုပါ လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာပြစ်မှု ဖြစ်ပေါ်နိုင်ခြေ မရှိပါက ဖြစ်နိုင်ခြေမရှိခြင်းဟူသည့် ခုခံချေပရေးဗျူဟာကို အသုံးပြုနိုင်သည်။ ဖြစ်နိုင်ခြေမရှိခြင်းပုံစံတစ်ခုမှာ စွမ်းဆောင်ရည်မရှိခြင်းဖြစ်ပြီး သင့်တွင် ထိုသို့လှုံ့ဆော်သည့်ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ရန် လုံလောက်သော နည်းလမ်းမရှိဟု ဆိုလိုသည်။ ဥပမာ - သင်သည် သင်၏ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုကို ရည်ရွယ်ထားသော နားထောင်သူများထံသို့ ဖြန့်ဝေရန် နည်းလမ်းမရှိခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်ထပ်တစ်မျိုးမှာ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာဖြစ်နိုင်ခြေ ကင်းမဲ့မှုဖြစ်ပြီး သင်သည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရ ထိုပြစ်မှုကို ကျူးလွန်နိုင်စွမ်းမရှိခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

Withdrawal

Your defence strategy may be to claim the defence of withdrawal if you voluntarily took reasonable steps to stop a crime, such as by expressing a change of mind, before a listener committed or attempted to commit the crime.

ဥပမာ - တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ နန်းမေသည် ၎င်း၏မိတ်ဆွေတစ်ဦးက အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို သတ်ဖြတ်စေရန် လှုံ့ဆော်ခဲ့သော်လည်း အဆိုပါပုဂ္ဂိုလ်မှာ သေဆုံးပြီးသူဖြစ်သည်။ သေပြီးသူတစ်ဦးကို သတ်ဖြတ်ရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း ထိုကြောင့် လှုံ့ဆော်မှုတစ်ခု ကျူးလွန်ရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း နန်းမေ၏ ရှေ့နေက ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။

Example: Politician Nan Phyo told followers to attack a police car. Nan Phyo's defence lawyer argued that it was not incitement because Nan Phyo then told the same followers not to attack the car even though they later went ahead and attacked it.

ပြန်လည်ရှုပ်သိမ်းခြင်း

Incidentality

နားထောင်သူတစ်ဦးက ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း သို့မဟုတ် ကျူးလွန်ရန် ကြိုးစားခြင်း မဖြစ်ပေါ်မီ သင်သည် သင်၏သဘောထား ပြောင်းလဲသွားကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်းကဲ့သို့ ပြစ်မှုတစ်ခု ကျူးလွန်ခြင်းကို တားဆီးရန် အကြောင်းရှိသည့် လုပ်ရပ်များ ပြုလုပ်ခဲ့ပါက ပြန်လည်ရှုပ်သိမ်းခြင်းအရဟူသည့် ခုခံချေပရေးဗျူဟာကို အသုံးပြုနိုင်သည်။

Your defence strategy may be to claim the defence of incidentality if your expression was inevitably incidental to the listener committing the crime. The listener would have committed the crime regardless of what you said.

ဥပမာ - နိုင်ငံရေးသမားတစ်ဖြစ်သူ နန်းဖြိုးသည် ၎င်း၏နောက်လိုက်များကို ရဲကားတစ်စီးအား တိုက်ခိုက်ရန် ပြောကြားခဲ့သည်။ နန်းဖြိုးသည် ကားကိုတိုက်ခိုက်ခြင်းမပြုတော့ရန် အဆိုပါ နောက်လိုက်များကိုပင် ထပ်မံပြောကြားခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့သည် ဆက်လက်ပြီး ကားကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သောကြောင့် လှုံ့ဆော်မှုမမြောက်ကြောင်း နန်းဖြိုး၏ ရှေ့နေက ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။

Example: Protester Salai urged other protesters to imprison a government official. Salai's defence lawyer argued that the other protesters were already intending to capture the official and hold them against their will, and Salai's statement had no effect on that.

တိုက်ဆိုင်မှု

သင်၏ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုသည် နားထောင်သူက ကျူးလွန်သော ပြစ်မှုနှင့် ရှောင်လွှဲမရဘဲ တိုက်ဆိုင်သွားပါက တိုက်ဆိုင်မှုအရဟူသည့် ခုခံချေပရေးဗျူဟာကို အသုံးပြုနိုင်သည်။ သင်၏ပြောကြားချက်သည် မည်သို့ပင်ရှိစေကာမူ နားထောင်သူက ပြစ်မှုကျူးလွန်လိမ့်မည် ဖြစ်သည်။

ဥပမာ - ဆန္ဒပြသူတစ်ဦးဖြစ်သည့် ဆလိုင်းသည် အခြားဆန္ဒပြသူများက အစိုးရအရာရှိတစ်ဦးကို ထောင်ချရန် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။ ဆန္ဒပြသူများသည် အဆိုပါ အစိုးရအရာရှိကို ဖမ်းဆီးကာ ၎င်းဆန္ဒမပါဘဲ ထိန်းသိမ်းထားရန် ရည်ရွယ်ချက် ရှိထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဆလိုင်း၏ ပြောဆိုချက်သည် ထိုကိစ္စအပေါ် သက်ရောက်မှုမရှိကြောင်း ဆလိုင်း၏ ရှေ့နေက ပြန်လည်ချေပခဲ့သည်။

ကျေးဇူးတင် အသိအမှတ်ပြုခြင်း

ဤအစီရင်ခံစာဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သူအားလုံးကို FEM မှ ကျေးဇူး တင်ကြောင်း ပြောကြားလိုပါသည်။ ဤသုတေသနသည် Creative Commons Share Alike လိုင်စင်အရ လွတ်လပ်သောထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း(မြန်မာ) [Free Expression Myanmar (FEM)] ၌ မူပိုင်ခွင့် ရှိပါသည်။ ဤလိုင်စင်အရ FEM ကို အသိအမှတ်ပြုဖော်ပြပြီး၊ သင်၏ အသစ်ဖန်တီးမှုများအား တူညီသော စည်းမျဉ်းဖြင့် လိုင်စင်ပြုလုပ်ထားလျှင် ဤစာတမ်းအား စီးပွားရေးအရ မဟုတ် သည့်ပြန်လည်ထုတ်ဝေခြင်း၊ အနည်းငယ်ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းတို့ပြုလုပ်နိုင် ကာ၊ စီးပွားရေးအရမဟုတ်သည့် သင့်လုပ်ငန်း (စာအုပ်၊ စာတမ်း စသည်တို့) တွင် ထည့်သွင်းအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

FEM မိတ်ဆက်

လွတ်လပ်သောထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း(မြန်မာ) [Free Expression Myanmar (FEM)] သည် လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခွင့်နှင့် သတင်းအချက်အလက် လွတ်လပ်ခွင့်အရေးတွင် နှံ့စပ်သော၊ ဥပဒေပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသော၊ ဥပဒေချိုးဖောက်ခံရသူများကို ကာကွယ်နေသော၊ ထို့အပြင် အကောင်းဆုံး နိုင်ငံတကာ အလေ့အထကောင်းများကို အလေးဂရုပြုလာအောင် လုပ်ဆောင်နေသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာသည် လိုအပ်နေသည့် သင့်လျော်သော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ အလေးထားဂရုပြုလာရန် FEM ၏ ရည်ရွယ်ချက် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းဖြစ်ပါသည်။

- www.FreeExpressionMyanmar.org
- www.facebook.com/FreeExpressionMyanmar
- coordinator@FreeExpressionMyanmar.org

တို့တွင် ကျေးဇူးပြု၍ ဝင်ရောက်ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

Acknowledgements

The report is copyrighted under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlikeLicense. This license lets you remix, tweak, and build upon FEM's work non-commercially, as long as you credit FEM and license your new creations under the identical terms.

The cover image and images throughout have been created by FEM and Dall-E artificial intelligence.

About FEM

Free Expression Myanmar (FEM) is a national human rights organisation that is expert in free expression and information, engaging in legal reform, defending victims of violations, and promoting best international standards.

This report forms part of FEM's objective to promote appropriate and needed reforms. See:

- www.FreeExpressionMyanmar.org
- www.facebook.com/FreeExpressionMyanmar
- coordinator@FreeExpressionMyanmar.org

Support

The Incitement Toolkit is funded by USAID. The views represented in this paper are those of the author(s) and do not necessarily represent the views of USAID.

FEM would like to thank USAID for their useful manual on criminal defence in Myanmar.

FEM would also like to thank International Bridges to Justice and the British Council for their useful manuals on criminal defence.

မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း သွေးထိုးလှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ တရားခံရှေ့နေလက်စွဲ

ရာနှင့်ချီသော အပြစ်မဲ့သတင်းထောက်များ၊ လူ့အခွင့်အရေးကာကွယ် သူများ၊ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ၊ Facebook အသုံးပြုသူများ၊ ဆန္ဒထုတ် ဖော်သူများနှင့် နိုင်ငံရေးသမားများသည် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်စွာထုတ် ဖော်ပြောဆိုခွင့်ကို ကျင့်သုံး၍ စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို ဆန့်ကျင်ခြင်း ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သွေးထိုးလှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ (လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ) ဥပဒေများအရ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

ဤလှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ လက်စွဲကို အမြစ်တွယ်နေသော မြန်မာနိုင်ငံ၏ မတရားသည့် တရားရေးစနစ်ကို တစ်လှမ်းခြင်း ခုခံတွန်းလှန်နေမှု၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် တရားခံများ (တရားစွဲဆိုခံရသူများ)၊ ရှေ့နေ များနှင့် ၎င်းတို့ကိုထောက်ခံသော အရပ်ဘက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများက လှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာ စွပ်စွဲချက်များမှ မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်နိုင်အောင် အား ပေးကူညီရန် ရည်ရွယ်ရေးသားထားခြင်း ဖြစ်သည်။

သွေးထိုးလှုံ့ဆော်မှုဆိုင်ရာလက်စွဲတွင် (၁) သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံတကာ စံနှုန်း များ၊ (၂) မြန်မာနိုင်ငံအခြေအနေနှင့် ဥပဒေများ၊ (၃) ဖမ်းဆီးခြင်း၊ ထိန်း သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် တရားစွဲဆိုခြင်းခံရပါက သင့်တွင်ရှိသော အခွင့်အ ရေးများနှင့် ရွေးချယ်စရာများ၊ (၄) ဖြစ်နိုင်ခြေ ဥပဒေအရ ခုခံချေပရေး ဗျူဟာများ စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သော လမ်းညွှန်ချက်များ ပါဝင်သည်။ စာမျက်နှာ တစ်ခုစီတိုင်းကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ရေးသားထားပြီး ပိုမိုလေ့ လာနိုင်ရန်နှင့် အခြားသူများနှင့် ဆက်သွယ်ပြောဆိုရာတွင် အထောက်အ ကူဖြစ်စေရန် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်လည်း ထပ်မံဖော်ပြထားသည်။

Defence lawyers' toolkit for incitement cases in Myanmar

Hundreds of innocent journalists, human rights defenders, activists, Facebook users, protesters, and politicians have been arrested, charged, and sentenced under Myanmar's incitement laws for exercising their right to freedom of expression and opposing the coup.

The Incitement Toolkit empowers defendants, lawyers, and their civil society supporters to defend themselves against allegations of incitement as part of an incremental resistance against Myanmar's deeply unjust legal system.

The Incitement Toolkit includes guidance on: 1) relevant international standards; 2) the situation and laws in Myanmar; 3) your rights and options when detained, arrested, or charged; 4) potential legal defence strategies. Each page is written in Myanmar but repeated in English to enable you to research further and communicate with different audiences too.

